

Kore Savaşı'nın Türk Edebiyatında Uyandırdığı Akisler

The Reverberations of the Korean War in the Turkish Literature

Şule Çetin¹

ÖZET

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Batı Bloku'nda yer almak ve NATO'ya girmek isteyen Türkiye bu sebeple Kore Savaşı (1950-1953)'na asker göndermiştir. Türk askerlerinin Kore'deki mukavemeti Türkiye'de yakından izlenmiş, bu konuda gazete ve dergilerde pek çok haber, yazı, şiir, hikâye ve roman tefrikaları neşredilmiştir. Peyami Safa ve Yusuf Ziya Ortaç *Ulus*, Ahmet Muhip Dranas ve Aka Gündüz *Zafer*, Behçet Kemal Çağlar ve Feridun Fazıl Tülbentçi *Vatan*, Etem İzzet Benice ve Nizamettin Nazif *Son Telgraf*, İsmail Hami Danişmend *Milliyet* ve Hikmet Feridun Es *Hürriyet* gazetesindeki köşelerinde bu savaşı konu etmiştir. *Varlık*, *Kaynak*, *Orkun*, *Tannıdağ*, *Ufuklar* ve *Türk Dili* dergilerinde Kore Savaşı hakkında şiir ve yazılara yer verilmiştir. Nazım Hikmet savaşı yakından takip etmiş ve Doğu Bloku ülkelerinde Türkiye'nin savaşa katılmasını eleştiren şiirlerini paylaşmıştır. Kore Savaşı ile ilgili kitap halinde yayımlanan ilk roman Kore'de binbaşı rütbesiyle savaşan Faruk Güventürk'ün *Kore'de Kutup Yıldızı* isimli eseridir. Fahri Celal Göktulga'nın *Rüzgâr* isimli eseri ise Kore Savaşı'nı konu alan ilk hikâye kitabıdır. Bu çalışmada elde ettiğimiz edebî metinler ve yazılar ışığında edebiyat yazarlarının savaş karşısındaki tutumları üzerinde durarak savaşın Türk matbuatı ve edebiyat hayatında nasıl bir yankı uyandırdığını tespit etmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Kore Savaşı, matbuat, Türk Edebiyatı, şiir, hikâye

ABSTRACT

After the Second World War, Turkey wanted to align itself with the Western Bloc and join NATO, and therefore the country sent troops to fight in the Korean War (1950–1953). The resistance of the Turkish soldiers in Korea was closely monitored in Turkey. On this topic, many news, writings, poems, stories, and serial novels were published in different newspapers. For example, Peyami Safa, Yusuf Ziya Ortaç in *Ulus*, Ahmet Muhip Dranas, Aka Gündüz in *Zafer*, Behçet Kemal Çağlar, Feridun Fazıl Tülbentçi in *Vatan*, Etem İzzet Benice, Nizamettin Nazif in *Son Telgraf*, İsmail Hami Danişmend in *Milliyet*, and Hikmet Feridun Es in *Hürriyet* were some of the newspaper columns that mentioned the Korean War. Journals, such as *Varlık*, *Kaynak*, *Orkun*, *Tannıdağ*, *Ufuklar*, and *Türk Dili*, included poetry and writings about the Korean War. In addition, Nazım Hikmet wrote critical poems. Apart from the stories and novels published in newspapers, the Korean War was mentioned in Faruk Güventürk's novel and in Fahri Celal Göktulga's storybook. In this study, in the light of the literary texts and the writings that we have obtained, we will try to determine how the war was reverberated in Turkish press and literature by emphasizing the attitudes of the different literary authors about the war.

Keywords: The Korean War, press, Turkish literature, poetry, story

¹Dr., Alibey Mahallesi, Silivri, İstanbul, Türkiye

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Şule Çetin,

Alibey Mahallesi, Silivri, İstanbul, Türkiye

E-mail: suleecetin@yahoo.com

Geliş tarihi / Date of receipt: 28.03.2018

Kabul tarihi/Date of acceptance: 30.04.2018

Atıf/Citation:

Çetin, Şule. "Kore Savaşı'nın Türk Edebiyatında Uyandırdığı Akisler." *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Cilt: 58, Sayı: 1, 2018, s. 43-74.

https://doi.org/10.26650/TUDED410515

EXTENDED ABSTRACT

After the end of the Second World War, Turkey wanted to be located within the Western Bloc and join the NATO. Consequently, Turkey was the first country after the United States (US) to respond positively to the request of the United Nations (UN) Security Council to send troops to the Korean War. Turkey, together with the United Kingdom (UK) and the US, sent the third largest military force to fight in Korea. A brigade of 4,500 soldiers comprising three infantry, one artillery battalion, and auxiliary troops were put under the UN's orders to serve in Korea

The battle began on June 25, 1950. The first Turkish brigade reached Korea on October 16, 1950, and got involved in the war. For three years, Turkish forces fought the war, and the losses were severe from both Korean and Turkish sides. The Korean War ended with a ceasefire signed on July 28, 1953, due to which 220,000 South Korean soldiers and one million Korean civilians lost their lives and five million people became homeless. As for Turkey, approximately 15,000 soldiers fought in the war, seven 720 of them lost their lives.

The public and all the parties in the Turkish parliament were approached positively to send troops to Korea. The opposition parties criticized this decision, for it had been taken without a debate in the parliament. The news about the Korean War, which people actively followed, featured on the first pages of Turkish newspapers to inform the public about its important and decisive events. The resistance of the Turkish soldiers, in turn, particularly in the battle of Kunuri, which took place from 26 to 29 November, 1950, had wide repercussions for the rest of the world.

The Turkish brigade was required to advance to the right of the UN Army in the Battle of Kunuri, despite the fact that the consequence of being alone on the frontline would cause the death of many soldiers due to guerrilla raids. Against this background, the Turkish brigade continued to resist and defend itself, and stopped the North Korean forces for three consecutive days, saving the US Eighth Army Division from being destroyed.

Afterwards, news about the resistance of Turkish soldiers in Kunuri reached Turkey. Literature, which is not considered separately from the events that concern Turkey, has also considered the topic. The Korean War had broad repercussion for world literature, and famous literary authors of the period also included the topic in their newspaper columns. These examples, belongs to the writers that shared their opinions about the Korean War in the columns: Peyami Safa and Yusuf Ziya Ortaç in *Ulus*, Ahmet Muhip Dranas and Aka Gündüz in *Zafer*, Behçet Kemal Çağlar and Feridun Fazıl Tülbentçi in *Vatan*, Etem İzzet Benice and Nizamettin Nazif in *Son Telgraf*, İsmail Hami Danişmend in *Milliyet*, and Hikmet Feridun Es in *Hürriyet*.

Only Peyami Safa and Etem İzzet Benice criticized the sudden acceptance of the decision to send troops to Korea by the decree of the Council of Ministers, since the

decision had to be taken by gathering the parliament to discuss the matter, as required by the Turkish constitution. Apart from this, all the authors supported the involvement of Turkish soldiers in Korea. Many news, writings, poems, stories and serial novels about the Korean War were published in the newspapers.

The Korean War began to be a topic of intense discussions in the country's literary journals after September 1950, when Turkish soldiers began their journey to Korea. Yet, the newspapers had headlines about the war already from July 25, 1950, when the decision was made to send troops to Korea. Apart from the newspapers, journals such as *Varlık*, *Kaynak*, *Orkun*, *Tanrıdağ*, *Ufuklar*, and *Türk Dili* included poetry and writings about the war. *Kaynak* also prepared a special issue about the Korean War. Among these journals, the war was mentioned the most in *Orkun*. The writings published in *Orkun* specifically emphasized the Turkish-Chinese struggles in Turkish history.

The Korean War was also a subject in literature, such as in the form of poetry. However, most of the books containing poetry were written by amateurs, as folk poets usually composed poetry about Korea during the war. All the authors generally supported the decision to join the Korean War. Nevertheless, Nazım Hikmet – who was in Russia at the time, and who also visited the different Eastern Bloc countries during the war – strongly opposed the Turkish government's war policies, and by that, he also expressed his staunch criticism against the war in many of his poems.

Apart from the stories and novels published in newspapers, the first novel *The Northstar in Korea* (published as a book about the Korean War) was written by Faruk Güventürk. *Wind*, in turn, the first storybook about the Korean War, was written by Fahri Celal Göktulga.

In light of the literary texts and writings that we have obtained, we aim to determine how the war reverberated in the Turkish press and literature by examining the literary authors' writings, as they were trying to express and form their opinions, and to make sense of the war as it was taking place in Korea.

GİRİŞ

İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru savaşın galibi olan müttefik devletlerin arasında yer alabilmek ve Birleşmiş Milletler örgütüne üye olabilmek için Almanya ve Japonya'ya savaş ilan eden Türkiye, savaş sonrasında SSCB'nin Kars, Ardahan ve Boğazlar üzerinde hak talep etmesi sebebiyle SSCB'nin karşısındaki Batı Bloku'na yaklaşmak istemiştir. ABD'nin Nisan 1946'da donanmasının en büyük zırhlılarından biri olan USS Missouri'yi Büyükelçi Mehmet Münir Ertegün'ün cenazesini getirmek amacıyla İstanbul'a göndermesi, SSCB'nin baskılarına tek başına mukavemet eden Türkiye'ye desteğini gösteren sembolik bir gelişmedir. ABD ve SSCB arasında başlayan Soğuk Savaş Dönemi'nde ABD'nin önderliğini yaptığı Batı Bloku içine dahil edilen Türkiye, 22 Mayıs 1947'de Truman Doktrini'ne ve 4 Temmuz 1948'de ise Marshall Planı'na kabul edilerek ABD'den askerî ve iktisadî pek çok yardım almıştır.¹

SSCB'nin 1949'da atom bombası denemesinde başarılı olarak ABD'nin nükleer silaha sahip olma üstünlüğünü ortadan kaldırması ve nükleer güç dengesini sağlamasını müteakip Kore yarımadasında vuku bulan çatışma, yeni bir dünya savaşı yaşanacağı tedirginliğini yaratmıştır.² ABD'nin İkinci Dünya Savaşı'nda attığı atom bombalarının ardından Japonların, 1910'dan beri istila ettikleri Kore yarımadasından ayrılmaları üzerine Kore halkı Eylül 1945'te Kore Cumhuriyeti devletini kurmuştur. Fakat bu yeni devlet üzerinde söz ve etki sahibi olamayan ABD ve SSCB bu devletin yaşamasına izin vermeyerek Kore yarımadasının kuzey ve güneyinde ayrı yapılanmalar içine girmişlerdir.³

Kore topraklarında Kore halkından ziyade kendi rejimlerinin hâkim olmasını isteyen ABD ve SSCB, otuz sekizinci paralel sınır olacak biçimde Kore'nin kuzey ve güneyinde iki farklı hükümet kurmuşlardır.⁴ Farklı ideolojilere sahip ve birbirini tanımayan bu iki hükümet 1948'de ayrı ayrı devletleşmiş, Kuzey Kore lideri Kim İl Sung'un güneyi de komünistleştirmek istemesi üzerine 25 Haziran 1950'de savaşı başlatmıştır.⁵ Bu savaşın ardından ABD Başkanı Harry S. Truman'ın çağrısıyla 27 Haziran 1950'de toplanan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde Güney Kore'ye destek vermek için on altı ülkenin askerlerinden oluşan bir ordu kurulması kararlaştırılmıştır.⁶

Birleşmiş Milletlerin ilk defa aldığı bu silahlı müdahale çağrısına 29 Haziran 1950'de Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü aracılığıyla olumlu cevap veren Türkiye, ABD'den sonra bu kararı onaylayan ilk devlet olmuştur.⁷ 25 Temmuz 1950'de Celal Bayar'ın başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu'nda üç piyade ve bir topçu taburu ile yardımcı birliklerden

1 Kore Savaşı'nın başlangıcına kadar Türk-Amerikan ilişkilerinin seyrine dair ayrıntılı bilgi için Bkz: Mim Kemal Öke, *Unutulan Savaşın Kronolojisi Kore 1950-53*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 1990, s.43-68

2 *Kore'de Türk Muharebeleri*, Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara 2012, s.185

3 M. Ertan Gökmen, *Soğuk Savaşta Sıcak Çatışma Kore Savaşı*, Öncü Basımevi, Ankara 2008, s.142

4 M. Ertan Gökmen, a.g.e., s.141

5 M. Ertan Gökmen, a.g.e., s.143

6 M. Ertan Gökmen, a.g.e., s.118

7 *Kore'de Türk Muharebeleri*, s.26

müteşekkil dört bin beş yüz kişilik bir tugayın Kore’de hizmet etmek üzere Birleşmiş Milletler emrine verilmesi karar altına alınmıştır.⁸ Türkiye’nin Kore’ye asker gönderme kararına halk ve meclisteki tüm partiler olumlu yaklaşmış, muhalif partiler sadece bu kararın meclise taşınmamasını eleştirmişlerdir. Bu karara şiddetle karşı çıkan sol örgütlerden Behice Boran’ın başkanı olduğu Türk Barışseverler Cemiyeti kararı protesto ederek iptali için meclise başvurmuştur.⁹

Halkın önemle takip ettiği, Türk askerinin fiili olarak cephede yer aldığı 25 Haziran 1950 – 27 Temmuz 1953 tarihleri arasında vuku bulan Kore Savaşı ilgili haberler gazetelerin ilk sayfalarında işlenerek kamuoyunun bilgilenebilmesine gayret edilmiştir. Bir ülkeyi ilgilendiren olaylardan ayrı düşünülmemeyen edebiyat da bu konuya yer vermiştir. Kore Savaşı edebiyat dünyasında yankı bulmuş, gazetelerde köşesi olan edebiyatçılar bu konu hakkındaki görüşlerini paylaşmış, edebiyat dergilerinde Kore ile ilgili yazılar ve edebî metinler yayımlanmıştır. Kore Savaşı’nı konu alan müstakil kitaplar basılmıştır. Fakat Kore Savaşı ile ilgili yazılan tüm bu yazılar ve edebî metinler yeterince araştırma konusu yapılmadığı için edebiyat tarihine kazandırılmamıştır. Kore Savaşı’nın Türk basını ve edebiyatına etkisi hakkında Eunkyung OH’un yazdığı ve daha sonra *Türk Edebiyatında Kore Savaşı* adıyla kitaplaştırdığı yüksek lisans tezi ise sınırlı sayıda gazete ve dergi ele alınarak hazırlanmıştır. Bu çalışma, elde edilen malzemenin tespiti ve değerlendirmesi bakımından birçok eksikle malüldür.

Biz bu makalemizde dönemin öne çıkan gazete ve dergilerini tarayarak elde ettiğimiz edebî metinler ve yazılar ışığında yukarıdaki çalışmanın da eksiklerini kapatacak şekilde Kore Savaşı’nın cereyan ettiği süre içerisinde Türk matbuatında ve edebiyat hayatında nasıl bir yankı uyandırdığını tespit etmeye çalışacağız. Gazete ve dergilerde köşeleri bulunan edebiyatçıların bu savaş karşısında sergiledikleri farklı tutumlar üzerinde duracağız. Bunu yaparken kaynak olarak 1950-1954 yılları arasında İstanbul ve Ankara’da çıkan gazete ve dergilerde yayımlanan edebî eserleri kullanacağız. Bu metinlerden ön plana çıkarılanlar üzerinde durup diğerlerini sadece zikretmekle yetineceğiz.

1. Edebiyatçıların Kore Savaşı Karşısındaki Tutumu

Kore’ye asker gönderme kararının alınmasının ardından Kore ülke gündemine oturmuş, hükûmet yanlısı ve muhalefete yakın gazetelerde yazan edebiyatçılar Kore Savaşı hakkında çeşitli yorumlarda bulunmuşlardır. Cumhuriyet Halk Partisi’ne yakınlığıyla bilinen *Ulus* gazetesinde yazan Peyami Safa, Kore’ye asker gönderme kararının anayasa gereği meclisi toplayarak alınması gerekirken ansızın kabul edilmesini eleştirdiği *Bu Ne Patavatsızlık* başlıklı yazısında “Kore konusunda infirad politikası gütmeyen tecavüze cephe alan milletler arasına katılmayı” savunur.¹⁰ Bu yazıda ayrıca “Atlantik Paktı devletleri bile henüz kararlarını açıklamamışken bu pakta üye olmayan ve toprak bütünlüğü sigorta

8 *Kore’de Türk Muharebeleri*, s.27

9 Mim Kemal Öke, a.g.e., s.68

10 Peyami Safa, “Bu Ne Patavatsızlık”, *Ulus*, Sayı:10447, 29 Temmuz 1950, s.1

edilmeyen Türkiye'nin Birleşmiş Milletler arasında bu harbe en önde değil en sonda katılmasının lazım geldiğini" belirtir.¹¹

Peyami Safa, *Heves Değil Hesap* başlıklı yazısında Kore'ye asker gönderme kararının meclisin onayına sunulmamasını eleştiren muhalefet partilerini, bir dış politika mevzuunu iç politika davası haline getirmekle itham eden iktidar cenahına yönelik itirazlarını sunar.¹² Bu yazıda "hükümetin millete ve halk efkârına danışmadan karar verdiği için partiler arası bir ihtilaf yarattığını ve dış politikadaki milli birliği sarstığını" vurgulayan Peyami Safa'ya göre Kore Savaşı'na bir hevesle değil askerî ve siyâsî ince hesaplara dayanarak yaklaşılmalıdır.¹³

Peyami Safa, ABD'nin yaptığı Marshall Yardımı'nda Türkiye'den daha fazla yardım gören Yunanistan'ın üç uçak, Fransa'nın ise bir kruvazör yollamasına dikkat çektiği yazısında, Türkiye'nin, Marshall Yardımı'nda en geride olmasına rağmen Atlantik Pakti'na girmeden ve kolektif bir savaşın gerektirdiği karşılıklı taahhüt şartlarından hiçbiri ortada yokken dört bin beş yüz askerle savaşa katılmasını eleştirir.¹⁴

Kore'ye ulaşan Türk tugayı 26-29 Kasım 1950 tarihinde dört gün devam eden Kunuri Muharebeleri'nde Birleşmiş Milletler ordusunun sağında ilerleme görevi alırken cephede yalnız başına kalması sonucu uğradığı gerilla baskınları yüzünden çok fazla kayıp vermesine ve çok sarsılmasına rağmen direnmeye ve savunmaya devam ederek Kuzey Kore kuvvetlerini üç gün durdurmuş ve Amerikan Sekizinci ordusunu imha edilmekten kurtarmıştır.¹⁵ Birinci Türk tugayının Kunuri Muharebeleri'ndeki toplam kaybı iki yüz on sekizi şehit, doksan dördü kayıp, dört yüz elli beşi yaralı olmak üzere ortalama mevcudun yüzde on beşi, ağır silah ve araçların yüzde yetmişidir.¹⁶

Peyami Safa, Türk askerinin Kunuri Muharebeleri'ndeki kayıplarından sonra kaleme aldığı *Büyük Buhran* başlıklı yazısında "Çin ordusunun tükenmez insan kaynağının ve Birleşmiş Milletler'in devşirme ordularına karşı sayı üstünlüğünün cesaretlendirdiği SSCB'nin, Kore ve Formosa'dan sonra Türkiye'yi de içine alan başka harp sahaları arayacağını" iddia eder ve SSCB'nin durdurulabilmesi için sayı üstünlüğüne karşı teknik üstünlüğün yani atom bombasının kullanılabileceğini öne sürer.¹⁷

Peyami Safa savaşta atom bombası kullanılmasını başka yazılarında tekrar tekrar tavsiye eder. Hatta savaşı Asya'ya yaymak ve gerekirse atom bombasını kullanmak isteyen Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin komutanı General MacArthur'u, yeni bir dünya savaşı yaşanmasını engellemek için görevinden azleden ABD Başkanı Harry S. Truman'ı eleştirir.¹⁸

11 Peyami Safa, a.g.y.

12 Peyami Safa, "Heves Değil Hesap", *Ulus*, Sayı:10448, 30 Temmuz 1950, s.1

13 Peyami Safa, a.g.y.

14 Peyami Safa, "Fedakârlık Şampiyonu Olamayız", *Ulus*, Sayı:10458, 9 Ağustos 1950, s.1

15 Ali Denizli, *Kore Savaşı 1950-1953*, Turhan Kitabevi, Ankara 2010, s.6

16 *Kore'de Türk Muharebeleri*, s.71

17 Peyami Safa, "Büyük Buhran", *Ulus*, Sayı:10376, 5 Aralık 1950, s.1

18 Peyami Safa, "MacArthur Haklı mı?" *Ulus*, Sayı:10703, 13 Nisan 1951, s.1

General MacArthur'u ise "Kore davasının siyasî safhadan çıkıp çoktan askerî bir harp alması ve harbi kazanmak için bombanın kullanılması gerektiği" sözleriyle destekler.¹⁹

Hükûmetin Kore siyaseti ile Türk askerinin Kore'deki durumunu birbirinden ayıran Peyami Safa "Türk askerinin yirmi sekiz yıl dinlenmenin verdiği hamle dolgunluğundan sonra Kore'de bütün kahramanlık ölçülerinin üstüne fırlayan bir savaş gücünün mukavemet destanını yarattığını" savunur.²⁰ Peyami Safa Türklerin direnişi sayesinde savaşın kaderinin Birleşmiş Milletler lehine değiştiği Kunuri Muharebeleri ile Sakarya Meydan Savaşı arasında şu sözlerle bağlantı kurar:

*"Sakarya ile Kore arasındaki büyük zaman ve mesafe enginlerinden fıskıran bu taze enerji çağlayanı, yalnız düşman sürülerini ve Türk tugayının himaye kanadı altına giren Amerikan tümenini değil, bütün dünyayı hatta bu harikanın ruh köklerini kendi içinde taşıyan Türk milletini bile hayretten hayrete ve hayranlıktan hayranlığa uçurdu; kendi kudretimizin bizim için bile meçhul bir mucize derecesinin karanlığı üzerine göz kamaştırıcı bir şuur aydınlığı boşaltdı."*²¹

Peyami Safa Türk askerinin Kunuri Muharebeleri'nde gösterdiği üstün mücadeleyi konu alan bir diğer yazısında, kötü savaş şartlarında, yabancı bir ülkenin farklı coğrafya ve iklimi içinde, gayri mütecanis devşirme orduyla beraber olmalarına rağmen "bir cephe parçasını kurtarmak, İngilizlerin veya Amerikalıların ricatını kolaylaştırmak için Türk askerlerinin kendiliklerinden ölüme atılmalarındaki tereddütsüzlüğün sırrını hangi madde ve tabiat bilgisi çözebilir?" diye sorar.²²

Başbakan Adnan Menderes'in Türkiye'nin, Kore Savaşı'ndaki başarılarına istinaden "düvel-i muazzama" arasına girdiğini söylemesi üzerine "Büyük devletler arasına girmemizin delili hatta en küçük işareti nedir?" diye soran Peyami Safa, ABD haricinde bütün Birleşmiş Milletler'in Kore'ye sevk ettiği asker sayısı dokuz bini geçmediği halde Türkiye'nin beş bin asker yollamasını gerektiren zarureti öğrenmek ister ve yazısını "Türk milletinin Kore savaşlarındaki fedakârlığı da kahramanlığı da zayıyatı da muazzamdır" cümlesiyle tamamlar.²³

Peyami Safa'ya göre Kore Savaşı'nda destan yazan Türk askeri bundan başka Türkiye'nin tek başına Ruslara karşı mükemmel bir savunma yapacağını göstermiş ve memleket müdafaasına ait korkuların en büyüklerini tasfiye etmiştir.²⁴ Bir Mehmetçigi iki atom bombasına değişmediğini vurgulayan Peyami Safa bu sebeple "delikli demir icat edildikten sonra mertliğin bozulduğunu sanan halk şairinin fazla kuruntuya düştüğüne" inanır.²⁵

19 Peyami Safa, a.g.y.

20 Peyami Safa, "Kore'den Gelen Işık", *Ulus*, Sayı:10378, 7 Aralık 1950, s.1

21 Peyami Safa, a.g.y.

22 Peyami Safa, "Helsinki ve Kore", *Ulus*, Sayı:10722, 2 Mayıs 1951, s.1

23 Peyami Safa, "İki Muazzam", *Ulus*, Sayı:10381, 10 Aralık 1950, s.1

24 Peyami Safa, "Hep Beraber veya Tek Başımıza", *Ulus*, Sayı:10383, 12 Aralık 1950, s.1

25 Peyami Safa, a.g.y.

Hükûmeti Peyami Safa gibi Kore siyasetinde izlediği yol üzerinden eleştiren isimlerden biri de Etem İzzet Benice'dir. *Son Telgraf* gazetesinin yazarlarından Etem İzzet Benice, hükûmeti Türk milletine emrivaki yaptığı için eleştirdiği yazısında "Kore Savaşı'na asker gönderme kararının usul ve şekle, hukukî zihniyete, Türk milleti adına tutulan hareket tavrına aykırı şekilde alındığını" belirtirken "Türk İmparatorluğu'na Trablus'u, Balkan'ları kaybettiren gaflet ve hataların halkın hafızasında yazılı bulunduğunu ayrıca Birinci Dünya Savaşı'na katılmadaki sırrın meçhuliyetini koruduğunu" hatırlatır.²⁶ Türk milletinin, "o zamanlarda kararları parlamentoya getirmeyenlerin hatasını milyonlarca şehidin kanı, bir imparatorluğun tasfiyesi ve sekiz yıl süren bir savaşla ancak ödeyerek kurtulabildiğini vurgulayan Etem İzzet Benice, "günün içinde böyle bir dava yaşanmamasına rağmen memleket müdafaasına temas eden ve harp ihtimallerine dahi gebe olabilen" bu kararı TBMM'ye götürmeyen hükûmeti hatalı bulur.^{27,28}

Demokrat Parti'yi destekleyen yayınlar yapan *Zafer* gazetesinin yazarlarından Ahmet Muhip Dranas, Kore Savaşı konusunda iktidarın aldığı kararı savunurken halka ve meclise danışılmamasını eleştiren muhalefeti ise tahrikçi bulur.²⁹ Kore Savaşı başladığında Kore Uzlaştırma Komisyonu'nda başkanlık yapan ve o günlerde gazetecilere Korelilerin Türk ırkından olduğunu söyleyen Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Kasım Gülek'in, İsmet İnönü'ye danışılmaması ve mecliste müzakere edilmemesi gibi eleştirilerine karşı çıkan Dranas, mazisine ve tarihî hizmetlerine hürmetini vurguladığı İnönü'nün artık vatan üstündeki iktidar tasarrufunu bırakması gerektiğini ifade eder.³⁰

Kunuri Muharebeleri'nde "hürriyet ve Birleşmiş Milletler ideali uğruna kandan, ateşten bir destan yazan Türk askerine bütün dünya radyoları ve gazetelerinde hayranlık hatta şaşkınlık ve takdirlerle yer verildiğini" anlatan Ahmet Muhip Dranas, CHP yayın organlarında "iktidarı ellerinden kaçırmış olmalarını neredeyse vatan pahasına bile hazmedemeyeceklermiş gibi bir hacil tavır altında" başka meselelere geniş yer ayrılırken Türk hamasetini anlatan satırların tek sütun üzerinde bir köşeye atılmasını eleştirir.³¹

Zafer gazetesinin bir diğer yazarı Aka Gündüz, "Kore'de şehit olanlara bağlanacak aylıklardan vergi veya başka kesintilerle kepçeyle verir gibi görünerek sapıyla geri söküp çıkarmak gibi köhne ve battal maliye zihniyetine Allah ve millet aşkına meydan verilmemesini" ister.³² Kore'deki askerlere armağan olarak gönderilecek sigara ve tütünler için gösterilen yol ve usulü eksik bulan Aka Gündüz, PTT'nin ve herkesin bu işi kolaylaştırmayı vazife edinmesini salık verir.³³

26 Etem İzzet Benice, "Hükûmet Hatalıdır", *Son Telgraf*, Sayı:4902, 28 Temmuz 1950, s.1

27 Etem İzzet Benice, a.g.y.

28 Etem İzzet Benice, "Hükûmet Milli İradeye Tahakküm Edemez", *Son Telgraf*, Sayı:4903, 29 Temmuz 1950, s.1

29 Ahmet Muhip Dranas, "Tahrikçi Muhalefet", *Zafer*, Sayı:453, 28 Temmuz 1950, s.2

30 Ahmet Muhip Dranas, a.g.y.

31 Ahmet Muhip Dranas, "Mehmetçik ve Haberi", *Zafer*, Sayı:579, 3 Aralık 1950, s.2

32 Aka Gündüz, "Kore İçin Birinci Teklif", *Zafer*, Sayı:571, 25 Kasım 1950, s.2

33 Aka Gündüz, "Kore İçin İkinci Teklif", *Zafer*, Sayı:572, 26 Kasım 1950, s.2

Kurtuluş Savaşı'na iştirak edenlere İstiklal Madalyası verildikten sonra başka unvan ve nişanların kaldırıldığını ve yabancı devletlerin nişan ve madalyalarını kabul etmenin de yasaklandığını hatırlatan Aka Gündüz, Kore'deki askerlere mahsus bir hürriyet madalyası ihdas edilmesi kanununa eklenecek bir fıkra ile ABD'nin Kunuri'deki başarılarının ardından verdiği gümüş ve bronz kahramanlık madalyalarının resmîyete kavuşturulmasını talep eder.³⁴

Sadi Tek'in *Kore'den Geliyorum – Millî Büyük Destan* isimli piyesini 28-31 Aralık 1950 tarihleri arasında Şoförler Derneği adı ve yararına Halkevi salonlarında sahneleyeceğini duyurması üzerine *Çok Ayıp Bir İstismar* başlıklı bir yazı kaleme alan Aka Gündüz, "Kore meselesini istismar eden böyle bir laubaliliğe hatta küstahlığa hiçbir ferdin müsaade edemeyeceğini" belirtir.³⁵ Kore Savaşı henüz başlamışken ve bitmemişken piyes için "Kore'ye Gidiyorum" yerine "Kore'den Geliyorum" isminin seçilmesine çok üzüldüğünü ifade eden Aka Gündüz, şahsî menfaat gözetmeyen Devlet Tiyatrosu veya İstanbul Şehir Tiyatrosu'nda sahnelense ya da herhangi bir halk evi veya spor teşekkülünde oynansa, toplanacak para bir hayır cemiyetine yahut doğrudan doğruya Kore şehitlerinin çocuklarına yılbaşı veya kış hediyesine verilse kimsenin bir şey demeye hakkı olmayacağını bilakis takdir edileceğini açıklarken bu piyesin vergiden kaçmak için Şoförler Derneği'ne başvurmasına şiddetle karşı çıkar.³⁶

Behçet Kemal Çağlar *Vatan* gazetesindeki köşesinde Kore'ye asker gönderme kararının ardından Türkiye'nin selamet ve emniyet sınırının Kore'den geçmeye başladığını öne sürer.³⁷ Birinci Dünya Savaşı'na gönderme yaparak Kore'nin "Kafkas dağının karlarına ve Sina çölünün kumlarına yiğit gömme macerasına benzemediğine" dikkat çeken Behçet Kemal Çağlar'a göre "Kore'de Boğazları koruyor ve Kars Kalesi'nde mevzi alıyor gibi gerçekçi bir şekilde Millî Misakçılar olarak millî mücadele ruhuyla dövüşülecektir."³⁸

Bir başka yazısında ise Kore'ye giden askerlere seslenen Behçet Kemal Çağlar, askerlerin İnönü'de, Sakarya'da, Dumlupınar'da dövüşmeye yaşımız imkân vermedi diye üzülmemeleri gerektiğini çünkü "o savaşlar kadar aziz ve insanî bir büyük iman ve ideal savaşına" katıldıklarını ifade eder.³⁹

Behçet Kemal Çağlar, "Mustafa Kemal'in halkı Ortaçağın tevekkül ve rıza uçurumundan Batı'nın ileri hayat ve medenî ihtiyaç seviyesine yükseltmek için yaptığı devrimler birbirini kovalarken vur deyince öldüren ifratçılıkla millî ananelerden ve yerli törelerden bazılarının zedelendiğini" vurgulayarak⁴⁰ başladığı *Tecelli'nin En Güzeli* başlıklı yazısında bu talihsizliği

34 Aka Gündüz, "Yeni Kanuna Bir Ek Fıkra", *Zafer*, Sayı:595, 19 Aralık 1950, s.2

35 Aka Gündüz, "Çok Ayıp Bir İstismar", *Zafer*, Sayı:604, 28 Aralık 1950, s.2

36 Aka Gündüz, a.g.y,

37 Behçet Kemal Çağlar, "Ha Kore, Ha Kars", *Vatan*, Sayı:3299, 27 Temmuz 1950, s.3

38 Behçet Kemal Çağlar, a.g.y.

39 Behçet Kemal Çağlar, "Birleşmiş Milletlerin Türk Nöbetçilerine", *Vatan*, Sayı:3380, 16 Ekim 1950, s.3

40 Behçet Kemal Çağlar, "Tecelli'nin En Güzeli", *Vatan*, Sayı:3429, 4 Aralık 1950, s.3

büyük bir felaket olarak gördüğünü ve "Din iman elden gitti. Dinî terbiye kalmadı ki millî terbiye kalsın. Şimdiki gençlikte ne maneviyat var ne mukaddesat." sözlerini ısrarla ve ustaca söyleyenler yüzünden içine zaman zaman şüphe düştüğünü anlatır.⁴¹ Fakat Kore'ye giden dört bin beş yüz çocuğun dört bin beş yüzünün de "eski ruh içinde yetişenleri imrendirecek kıratla, millî şuuru tam Türk, dini bütün mümin olduklarını ispat ettiklerini" açıklar.⁴²

Behçet Kemal Çağlar, *Varsın Cihan Şaşsın Dursun* başlıklı yazısında Kunuri Muharebeleri sırasında 26 Kasım 1950 akşamı Yüzbaşı Kaya Aldoğan'ın yaralanmasına rağmen büyük bir gayretle el bombasını bölüğünden uzaklaştırarak şehit olmasını anlatır ve insan hakları adına yapılan tüm konuşmaların yanında Yüzbaşı Aldoğan'ın insan hakları uğruna kendini feda ettiğini hatırlatarak şehidin ailesinin önünde saygıyla eğildiğini belirtir.⁴³

Yusuf Ziya Ortaç, *Ulus* gazetesinde yayımlanan yazısında, 1951'de basılan *Varlık Vergisi Faciası* isimli kitabı insan hakları açısından değerlendirip Kore Savaşı ile ilişkilendirirken Varlık Vergisi'nden sonra çıkan Toprak Mahsulleri Vergisi ile çariksız köylüden Varlık Vergisi ile toplanan paradan daha fazlasının alındığını buna rağmen Anadolu'nun sesini çıkarmadığını açıklar.⁴⁴ Tarih boyunca çöllerde, Kafkaslarda, Balkanlarda, şikayetsiz vermeye alışan Türk'ün, kanının Kore'de yüzleri zafer şevkiyle aydınlattığını vurgular.⁴⁵ Yusuf Ziya Ortaç Türklerin Kore'de şehitler vermesine rağmen NATO'ya kabul edilmemesine değindiği yazısında "Orta Doğu'yu savunacak tek ordu Türk ordusu olduğu için yeni Kore'lerde Türk kahramanlığını bir daha göstermek için mi, dostlar gazi iken yine şehit olmak için mi NATO'ya gireceğiz?" diye sorarak bu durumu aklının almadığını itiraf eder.⁴⁶

Yusuf Ziya Ortaç'ın aksine Feridun Fazıl Tülbentçi Türk askerinin farklı cephelerde savaşması gerektiği konusunda emindir. *Vatan* gazetesindeki köşesinde "Türk askerinin bir tecavüz harbi açan Rusların kurduğu kukla Kuzey Kore hükûmetine karşı Birleşmiş Milletler ile birlikte dünyayı kana bulamak isteyen bu tecavüzü bertaraf edeceğini ve insanlığın huzuru için dövüşeceğini" ileri sürer.⁴⁷ "İkinci Dünya Savaşı'nın başlarında kurulup senelerden beri cephe görmeyen ve ilk merkezi Edirne olan 241. Piyade alayının Kore'ye ulaştığında askerî tarihte ve gönüllerde unutulmayacak bir yer işgal edeceğini, subay ve erlerin ise 241. Alayda dövüştük diye övüneceklerini" iddia eden⁴⁸ Feridun Fazıl Tülbentçi'ye göre "tarihin şahit olduğu üzere hiçbir askerın Türk askeri kadar şanlı ve fedakâr olmadığı gerçeğini Kore'ye giden askerler Alparslan'ların, Yıldırım Bayezit'lerin, Fatih'lerin, Yavuz'ların, Kanunî'lerin, Osman Paşa'ların ve Mustafa Kemal'lerin çocukları olduklarını ispat ederek Mercidabık'taki, Mohaç'taki, Varna'daki, Kosova'daki, Niğbolu'daki,

41 Behçet Kemal Çağlar, a.g.y.

42 Behçet Kemal Çağlar, a.g.y.

43 Behçet Kemal Çağlar, "Varsın Cihan Şaşsın Dursun", *Vatan*, Sayı:3443, 18 Aralık 1950, s.3

44 Yusuf Ziya Ortaç, "Haftanın Pazarı", *Ulus*, Sayı:10746, 27 Mayıs 1951, s.3

45 Yusuf Ziya Ortaç, a.g.y.

46 Yusuf Ziya Ortaç, "Haftanın Pazarı", *Ulus*, Sayı:10739, 20 Mayıs 1951, s.3

47 Feridun Fazıl Tülbentçi, "Kore Harbi", *Vatan*, Sayı:3299, 27 Temmuz 1950, s.2

48 Feridun Fazıl Tülbentçi, "241 inci Alay, Hazırool", *Vatan*, Sayı:3316, 13 Ağustos 1950, s.2

Çanakkale ve Dumlupınar'daki zaferleri hatırlatarak tekrar kanıtlayacaklar, Avrupa'daki mesel olan Türk gibi kuvvetli cümlesini bu sefer uzak şarkta dilden dile kalpten kalbe gezdireceklerdir."⁴⁹

"Türk'ün en büyük kahramanı olan ve Kore'de yeni bir destan hazırlayan Mehmetçiğin mezarının başında bir taş olmasa bile hatırasının bütün bir milletin kalbinde yaşadığını" vurgulayan⁵⁰ Feridun Fazıl Tülbentçi, Türk tarihindeki savaşlardan örnekler verdiği yazısında Kore Savaşı'nın ilk şehidi olan Üsküdarlı Başgedikli Sedat Bora'nın, ailesine yazdığı mektuptan alıntılar yapar.⁵¹

Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu *Son Telgraf*'taki köşesinde, mecliste hükümetin ezici bir çoğunluğa dayanmasına rağmen Kore'ye asker gönderme kararını aniden almasında Amerikalı Senatör Bay Cohen'in ziyaretinin etkisine atıfta bulunarak bu kararda Türk devletinin etkisi olmadığını ima eder.⁵² Alınan kararın siyasi bir kaderden kaynaklandığını öne süren Nizamettin Nazif, "çok insanî duygularla ruhu meşbu olan Mehmetçiğin ancak kendisine düşmanlık edene silah çektiğine, ancak ırzı, şerefi, toprağı, çoluğu çocuğu yani öz vatani ve öz milleti tehlikeye girdiği anda göğsünü velev çıplak da olsa gerdiğine" dikkat çekerek Kore'de Mehmetçikten istifade edilebileceği muammasının kendini düşündürdüğünü açıklar.⁵³ Mehmetçik Kore'de Kars'taymış gibi nasıl şahlanır, diye soran Nizamettin Nazif, Kore'de de Kars'taymışız gibi mevzie gireriz diyen Behçet Kemal Çağlar'a katılmadığını ifade eder.⁵⁴

Adnan Adivar'ın *Son Telgraf*'ın düzenlediği anketi "Kore'de dövüşmek de bir bakıma vatani müdafaadır. Geçen harpte biz Galiçya'ya kocaman bir ordu gönderdik" sözleriyle cevaplaması üzerine infial duyduğunu belirten Nizamettin Nazif, dünya tarihinde ender rastlanan bir siyasi cinayet olarak nitelediği Galiçya'yı hatırlatan Adivar'a şu sözlerle tepki gösterir:

"Harp tırpanından futbol oynayacak iki takım kurtaramamış... neslim kahramanlığı ile o cinayeti millî bir epepe, bir destan kılığına sokmuştur; fakat biz, o neslin istiklâl harplerinden ve sonsuz yorgunluklardan artakalmış olanları, o hamaset âbidesinin... içindeki ızdırıp mummyasını olanca fecaati ile görürüz... Balkançırkın yataklı vagonlarında şampanya içerek Viyana, Berlin seyahatleri yapanlar nereden bilirlir, nasıl anlarlar bu faciayı?"⁵⁵

Kunuri Muharabeleri sırasında köşesinden yazdığı mektupla Mehmetçiğe seslenen⁵⁶ Nizamettin Nazif, tarihin bir adını da Türk Destanı olarak kabul ettiği için bir Kore destanı

49 Feridun Fazıl Tülbentçi, "Kore Savaş Birliğini Uğurlarken", *Vatan*, Sayı:3364, 30 Eylül 1950, s.2

50 Feridun Fazıl Tülbentçi, "Kore'de Mehmetçik Dövüşüyor", *Vatan*, Sayı:3407, 12 Kasım 1950, s.2

51 Feridun Fazıl Tülbentçi, "Kore Şehidi Sedat Bora'nın Ruhuna", *Vatan*, Sayı:3417, 22 Kasım 1950, s.2

52 Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu, "Siyasî Kader", *Son Telgraf*, Sayı:4902, 28 Temmuz 1950, s.1

53 Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu, a.g.y.

54 Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu, a.g.y.

55 Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu, "Galiçya ve Adivar", *Son Telgraf*, Sayı:4903, 29 Temmuz 1950, s.1

56 Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu, "Mehmede Mektup", *Son Telgraf*, Sayı:5026, 29 Kasım 1950, s.1

yarattık diyenler gibi düşünmediğini çünkü onların Mehmetçiğin dövüşmesiyle destan yaratması arasında fark görmediğini vurgular.⁵⁷

İsmail Hami Danişmend, Türk askerini Kore'ye gönderme kararının ardından *Milliyet* gazetesinde kaleme aldığı yazısında Türklerin tarihte okyanus ötesine yaptığı seferlerden örnekler vererek Türk askerinin okyanus ötesine gitmesi eleştirilerine karşı görüş bildirir.⁵⁸ Basında Kore harekâtı ile ilgili başlıklarda hemen her gün tekrar edilen “zaferimiz, arslanlarımız, kahramanlarımız” ifadelerini matbuatın ifratı kabul eden ve Milli Savunma Bakanlığı'nın her gün resmi tebliğlerle kamuoyunu tenviri vazifesini yerine getirmemesini tefrit olarak değerlendiren Danişmend, halkın, gazete muhabirleriyle ajansların birbirini tutmayan haberlerinden mana çıkarmak mecburiyetinde bırakılmasını eleştirir.⁵⁹ Eski Osmanlı seferlerinde bile ordu harekâtının süratli Tatar postalarıyla payitahta muntazaman bildirildiğini ve üst üste gelen haberlerin bazen günde bir iki defa dellallarla ilan edildiğini aktaran⁶⁰ Danişmend, halka eski sürat postalarını aratan bilgi karışıklığını önlemesi için Savunma Bakanlığı'na çağırıda bulunur.⁶¹

Hikmet Feridun Es, Kore Savaşı başlamadan önce *Hürriyet* gazetesi için eşi Semiha Feridun Es'in fotoğrafladığı *Asya'da Beş Ay / Hikmet Feridun Adım Adım Asya'yı Dolaşıyor* isimli bir yazı dizisi hazırlamıştır. Hindistan seyahatinden döndükten sonra Kore'de hiçbir gelişme yaşanmamasına rağmen Asya'da muhakkak savaş çıkacağına inandığını ifade eden Hikmet Feridun Es, Dışişleri Bakanlığının “küre-i arzı Avrupa ve Amerika'dan mürekkep iki kıtalı acayip bir alem olarak kabul etmesini” eleştirirken devlet adamlarını ise “ayak basmadıkları hatta haritasını ezbere bilmedikleri Asya'yı adeta meçhul bir kıta olarak görmeleri” yüzünden tenkit eder.⁶² Savaşa girmesi için asker bile göndermenin göze alındığı Asya hakkındaki emsalsiz cehalet yüzünden en basit hakikatlerin dahi büyük kehanetler gibi kabul edilmesine itiraz eder.⁶³ Savaşın başlamasıyla beraber *Hürriyet*'in muhabiri olarak Kore'ye giden Hikmet Feridun Es, Türk askerini adım adım takip ederek gelişmeleri okuyucularla paylaşmıştır.

Kore Savaşı, Türk askerlerinin Kore'ye gönderilme kararının alındığı 25 Temmuz 1950'den itibaren gazetelerin gündemine oturmuşken edebiyat dergilerinde askerlerin Kore'ye gitmeye başladığı Eylül 1950'den sonra işlenmeye başlanmıştır. Gazetelerde olduğu gibi edebiyat dergilerinde de yayımlanan edebî metinlerin dışında bu konuyla ilgili pek çok yazıya yer verilmiştir. Dergilerdeki yazılarda Türk askerinin mücadelesi genellikle tarihten verilen örneklerle desteklenmiş ve askerlerin kahramanlığı vurgulanmıştır.

57 Nizamettin Nazif Tepedelenlioğlu, “Döğüşüyorlar... Bizimkiler”, *Son Telgraf*, Sayı:5030, 3 Aralık 1950, s.1

58 İsmail Hami Danişmend, “Okyanuslar Aşırı Türk Hamleleri”, *Milliyet*, Sayı:90, 31 Temmuz 1950, s.3

59 İsmail Hami Danişmend, “Bir İfrat ve Bir Tefrit”, *Milliyet*, Sayı:208, 29 Kasım 1950, s.3

60 İsmail Hami Danişmend, a.g.y.

61 İsmail Hami Danişmend, “Kore Haberleri”, *Milliyet*, Sayı:212, 3 Aralık 1950, s.3

62 Hikmet Feridun Es, “Kör Kör Parmağım Gözüne”, *Hürriyet*, Sayı:813, 30 Temmuz 1950, s.3

63 Hikmet Feridun Es, a.g.y.

Varlık'ın Kasım 1950 sayısında "SSCB'nin, harekete geçirdiği ve durup dururken masum komşusuna tecavüze mecbur ettiği Kuzey Kore peyk devletini Birleşmiş Milletler'in azimli kararı ve silahlı müdahalesi karşısında yüzüstü bıraktığı ve tam bir bozguna uğradığı için Kuzey Kore devletinin haritadan silinmek üzere olduğu" aktarılmıştır.⁶⁴ Bu neticenin "SSCB'nin bütün mukadderatını kendisine bağlayan peyklerine birer dama taşından fazla kıymet vermediğini ve asla güvenilir bir hamî olmadığını ispat ettiği, ilk defa silahlı bir tecavüz hareketinin Birleşmiş Milletler'in müdahalesi sayesinde durdurulmasının bundan böyle komşularına tecavüze yeltenecek olan devletleri uzun uzun düşünmeye sevk edecek mahiyette olduğu" görüşleri paylaşılmıştır.⁶⁵

Aynı sayıda 26 Eylül günü kutlanan Dil Bayramı vesilesiyle Kore haberlerinde kullanılan dile dikkat çekilir ve yabancı ajanslar sade bir Türkçe kullanarak "Kore ile ilgili" derken devlete ait Anadolu Ajansı'nın "Kore'ye müteallik" demesi, "matuf, mutazammın, derpiş" gibi tarihe karışmış ağdalı sözleri kullanması eleştirilir.⁶⁶

Varlık dergisinin Kunuri Muharebeleri'nin ardından hazırlanan Ocak 1951 sayısında, "şairler Çanakkale ve İstiklal Savaşı'nın destanlarını tamamlamaya daha vakit bulamamışken Mehmetçiğin bu defa da Kore'de süngüsüyle kendi şerefli destanını yazdığı" ifade edilir.⁶⁷ "Şimdiye kadar vatan ve bayrak uğrunda nelere kadir olduğunu sınır boylarında hesapsız defalar göstermiş olan Türk askerinin, ilk defa insanlık ideali uğrunda saf bağladığı Kore savaşında da, Birleşmiş Milletler davası için de kanını aynı civanmertlik, aynı yiğitlik ve feragatle akıtmaktan sakınmadığını bütün dünyanın hayran gözleri önünde ispat ettiği" vurgulanır.⁶⁸

Kaynak dergisi Mart 1951'de Kore Sayısı olarak çıkar. Bu özel sayının ilk sayfasına "Bu sayıda Kore'ye ayrılan sayfalar, hür dünya için şehit ve gazi olan ve hâlâ kahramanca savaşanlara armağandır." notu düşülmüştür.⁶⁹ Avni Dökmeci derginin giriş yazısında "Türk insanı için savaşın kin tohumları serpmeyen ve en büyük savaşları yapmasına rağmen bir barışsever olan Atatürk'ün, çocuklarının da bugün dünya insanlığı için savaştığını" belirtir.⁷⁰ Atatürk'ün "Dünyanın bir yerinde rahatsızlık varsa tıpkı kendi aramızda olmuş gibi onunla alakadar olmalıyız. Hadise ne kadar uzak olursa olsun bu esastan şaşmamak lazımdır." sözlerini Türk askerinin Kore Savaşı'na girmesine bir cevap olarak öne süren Avni Dökmeci, "emperyalist Kuzey Kore'nin saldırısına uğrayan Güney Kore saflarında destanlar yaratan Türk'ün, kin tohumları serpemeyeceğini ve kin gütmeyeceği için savaşkan olduğu kadar hatta daha fazla barışkan olduğunu" vurgular.⁷¹

64 "Gerçek Barış", *Varlık*, Sayı:364, 1 Kasım 1950, s.2

65 a.g.y.

66 "Dil Bayramı", *Varlık*, Sayı:364, 1 Kasım 1950, s.2

67 "Kore Destanı", *Varlık*, Sayı:366, 1 Ocak 1951, s.2

68 a.g.y.

69 "Kore Sayısı", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.2

70 Avni Dökmeci, "Atatürk, Barış, Savaş, Kore Üzerine", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.3

71 Avni Dökmeci, a.g.y.

Zihni Hazinedaroğlu, "Kore şehitlerinin aziz hatırasına" ithafıyla başlayan yazısında "Kore Savaşı ile beraber esen hürriyet havasından dolayı insanları daha aydınlık, daha sevimli gördüğünü, umutlar, neşeler içinde olduğunu ve yeryüzünün en ışıklı, en manalı günlerini yaşadığını" belirtir.⁷² Bu neşeli duyguları nedeniyle kendisini kınayıp çarpışanları, yaralıları, şehitleri düşünmediğini zannedenlere, "20. yüzyılda Kore Savaşı ile insanlığın saadeti için en büyük adımın atılması ve hür, mesut dünyanın kuruluşunun bu günle başlaması üzerinde durmak istediği" cevabını verir.⁷³ Zihni Hazinedaroğlu'na göre "mütecaviz bir kütleye karşı hakkın, adaletin, hürriyetin el birliğiyle ilk defa korunduğu Kore topraklarında çıkan savaş, fikrî bir kaynağa dayandığı ve din için girilen savaşlardan ayrı bir hususiyet taşıdığı için daha saf ve daha berraktır."⁷⁴

Kemal Özgür aynı fikirleri savunduğu yazısında "tecavüze uğramış bir milletin haklarını geri almak, onlara yaşama haklarını iade etmek için savaşan necip Türk milletinin asil evlatlarının, insanlık davası uğrunda ölmelerinin ve yaratılan bu kahramanlık abidesinin harcına su yerine kanlarını karıştırmalarının karşısında tüylerinin diken diken olduğunu ve gözlerinin yaşardığını" anlatır.⁷⁵ *Kaynak* dergisinde ayrıca, Galatasaray Lisesi öğrencilerinin Mehmetçiğe armağan etmek için kanlarıyla bezedikleri Türk bayrağını Kore'de teslim alan Tugay Komutanı Tuğgeneral Tahsin Yazıcı'nın öğrencilere yazdığı teşekkür mektubu yayımlanmıştır.⁷⁶

Kore Savaşı dergiler arasında en fazla Türkçü kimliğiyle tanınan *Orkun* dergisinde konu edilmiştir. *Orkun* dergisinde yayımlanan yazılarda Kore Savaşı ele alınırken Türk tarihindeki Türk-Çin mücadelelerine vurgu yapılmıştır. *Orkun*'un 15 Aralık 1950 tarihli sayısında, "yüzyıllarca önce olduğu gibi Türk ile Çinlinin savaş meydanlarında tekrar karşı karşıya geldiği Kunuri Muharebeleri'nde paşasından erine kadar ateş hattında çarpışarak bir Amerikan tümeninin çekilişini doğrudan doğruya, bütün cephenin çekilişini ise dolayısıyla sağlayan Türk askerlerinin yirmi yedi yıllık manevî baltalamalara rağmen Çanakkale ve Sakarya'daki askerler olduklarını dosta düşmana ispat ettikleri ayrıca yaralılarını sırtlarında taşıyarak aç ve cephanesiz yürüyüşleri, bugünün şeytanî silahları devrinde yaptıkları süngü hücumları, süngünün olmadığı yerde taş ve sopalarla Çinlilerin çemberini birkaç kere yarararak bağlı oldukları ordunun hatlarına çekilebilmeleri ile gerçek bir kahramanlık destanı yarattıkları" anlatılır.⁷⁷ Kunuri'deki başarılarla değerlendirilen "tek bir savaşta varının en az onda birini feda eden Türk tugayının aylarca çarpışan öteki milletlerden daha fazla kayba uğraması ve yaptığı fedakarlığın derecesi" hatırlatılır.⁷⁸

72 Zihni Hazinedaroğlu, "Kore ve Sonrası Üzerine", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.6

73 Zihni Hazinedaroğlu, a.g.y.

74 Zihni Hazinedaroğlu, a.g.y.

75 Kemal Özgür, "Hakkın ve Hürriyetin Zaferi", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.9

76 Tahsin Yazıcı, "Mektup", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.10

77 *Orkun*, "Türkler Kore'de", *Orkun*, Sayı:11, 15 Aralık 1950, s.5

78 *Orkun*, a.g.y.

Orkun'un 22 Aralık 1950 tarihli sayısında İsmet Tümtürk, Milliyetçiler Federasyonu'nun 14 Aralık Perşembe günü İstanbul Şehir Tiyatrosu binasında Kore'de şehit olanları anmak üzere tertiplelediği Mehmetçik Günü'nde yapılan konuşmalar hakkında bilgi verir. İlk konuşmacı Arif Nihat Asya "Geçen devirde maneviyatımızın, benliğimizin ve ahlakımızın mahvedilmek ve unutturulmak istenmesi karşısında yavaş yavaş çoğumuza kendi kendimizden bir şüphe gelmeye başlamışken, acaba biz ırkımızın eskiden gösterdiği kahramanlığı tekrar edebilir miyiz yoksa kahramanlık hassamız da mı bozuldu gibi şüpheler kafalarımızda dolaşmışken Kore kahramanlığının bütün bunları silip atmak suretiyle milletin kendine olan güvenini tekrar kazanmasına sebep olduğunu" ifade etmiş, "Türk askeri Kore'de dış düşmanla boğuşurken biz de burada iç düşman olan komünizmi boğmalıyız." sözleri uzun uzun alkışlanmıştır.⁷⁹

Arif Nihat Asya'dan sonra söz alan Nurettin Topçu üç safha halinde "Şehit nedir, Kore'de şehit olan kimdir, onlar gittikten sonra biz ne olacağız, ne yapacağız?" soruları etrafında meseleyi derinlemesine tahlil ve tahkik etmiştir. İsmet Tümtürk'ün kendisi ise komünizme karşı mücadele yolları üzerinde durmuştur. Kürsüye son olarak Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri'nin geldiği açıklanır.⁸⁰

Orkun'un 26 Ocak 1951 tarihli sayısında Nuri Tarhan, Kore'nin Türk tarihine ebediyen unutulmayacak bir destan olarak geçtiğini, bütün dünyanın alkışlayarak takdis ettiği Kunuri-Tokçon kahramanlarının Plevne, Çanakkale, Sakarya cengaverleriyle beraber anılacağını anlatır.⁸¹ Nuri Tarhan, "Süleymaniye ve Hacı Bayram camilerinde yapılan mevlit toplantılarının radyolarla tekmil yurda ve dünyaya duyurulması vesilesiyle son çeyrek asırda çok sarsılmış olan manevî hayata eski Kuvâ-yi milliye ruhunu tekrar aşıl原因an Kore gazileri ve şehitlerini milletin gerçek inkılapçıları, terbiyecileri ve ahlakçıları olmaları hasebiyle minnetle selamlar."⁸²

Orkun'un 9 Şubat 1951 tarihli sayısında Kore'deki kahramanlığın Türkiye'ye milletlerarası büyük bir itibar değişikliği sağladığı konu edilir.⁸³ "Gerçekte kıymetli, itibar sağlayacak ne varsa bir ayıp saklar gibi yabancıların gözünden saklandığı buna karşılık yabancıların dudaklarında bir istihza gülümseyişinin belirmesine yol açacak ne varsa ısrarla önlerine sürüldüğü inkılap Türkiye'sinin yirmi yedi yıllık inkılaplarının ve propaganda gayretlerinin sonunda haiz olunan itibarın, Kore'ye giden birtakım fraksız Türk'ten birkaç yüzünün ölmesi ve sakatlanmasından sonra birkaç hafta içinde bir iki misli yükselmesi" vurgulanır ve "Türkiye'ye birdenbire itibar kazandıran Mehmetlerin 1945'e kadar yeni Ankara'nın caddelerinden geçmesine izin verilmediği" hatırlatılır.⁸⁴

79 İsmet Tümtürk, "Milliyetçiler Federasyonunun Tertiplelediği Mehmetçik Günü", *Orkun*, Sayı:12, 22 Aralık 1950, s.6

80 İsmet Tümtürk, a.g.y.

81 Nuri Tarhan, "Kahramanlar", *Orkun*, Sayı:17, 26 Ocak 1951, s.5

82 Nuri Tarhan, a.g.y.

83 "Cıvıtmayalım", *Orkun*, Sayı:19, 9 Şubat 1951, s.8

84 a.g.y

Orkun'un 16 Şubat 1951 tarihli sayısında askerler savaşırken yılbaşı kutlanmasına karşı çıkan A. Hayri Ülsever "vatandaştan yılbaşı eğlencelerinde sarf edeceği parayı Kore Abidesi dikmek üzere başlatılması talep edildiği halde yılbaşı gecesinin, Kore'de kardeş kanı akıtılan günlerde görülmemiş bir şiddet ve heyecanla kutlanmasını" eleştirir.⁸⁵ Osman Rıza Akcan ise "Tanrıdağın, Altayın oğlu" diye hitap ettiği Kore'deki askerlere yazdığı mektupta Çın Seddi'ni batıdan yarmak yetmediği için doğuya doğru yürünmesini ister.⁸⁶

Orkun'un 9 Mart 1951 tarihli sayısında bir Amerikan karikatüründe ABD'den otuz altı milyar dolar alan İngiltere'nin Kore'ye altı bin asker gönderdiği, dokuz buçuk milyar dolar alan Fransa'nın bin asker gönderdiği, yalnız çeyrek milyar dolar alan Türkiye'nin ise Kore'ye beş bin asker gönderdiği belirtilirken Türkiye için enayi ifadesi kullanılmasına itiraz edilir.⁸⁷ Çünkü *Orkun*'a göre biri demokrat Amerikan aleminin komünist alemle olan harbi, ikincisi Türk'ün ezeli düşmanı Moskofla olan harbi olmak üzere Kore'de iç içe iki harp yaşanmaktadır.⁸⁸ Celal Turanibaşer ise oğlu Kürşad'a yazdığı mektupta Kore'de savaşan askerlerin arasında olamamaktan duyduğu üzüntüyü dile getirir.⁸⁹ A. Necati Karaağaoğlu ise yazdığı mektupla Kunuri Muharebeleri'nde görev alan Piyade Alay Komutanı Albay Celal Dora'ya saygılarını sunar.⁹⁰

2. Şiirler

Kore Savaşı ile ilgili en çok şiir edebiyat dergilerinde yayımlanmıştır. Türk askerlerinin Eylül ayı itibariyle İskenderun Limanı'ndan Kore'ye doğru hareket etmeleri *Varlık* dergisinin Ekim 1950 tarihli sayısında Rıza Apak'ın *Denize, Kore'ye ve Gidenlere Dair* şiirinde tasvir edilmiştir.⁹¹ *Varlık* dergisinin takip eden sayılarında da Kore Savaşı'nı konu eden şiirler yayımlanmıştır. Şubat 1951 tarihli sayıda imzasız yer verilen *Dövüşüyoruz Kore'de Devlerden Üstün* isimli şiirde savaşan askerlerin gözünden Kunuri Muharebeleri betimlenmiştir. Serbest ölçüyle yazılan bu şiirde Kunuri'deki askerlerin vatan hasreti çektiği vurgulanırken Kore hürriyetin sembolü olarak değerlendirilmiştir:

“...
Uzaktasınız, uzaklardayım,
Burası Kore, burası Kunuri
Dağlar, denizler var arada...
Durulur muydu fakat durulur mu?
Düşman, hürriyetin göksüne
Zalim süngüsünü saplar da

85 A. Hayri Ülsever, "Kara Bir Gün", *Orkun*, Sayı:20, 16 Şubat 1951, s.6

86 Osman Rıza Akcan, "Mehmed'e Mektup", *Orkun*, Sayı:20, 16 Şubat 1951, s.4

87 "Enayilik", *Orkun*, Sayı:23, 9 Mart 1951, s.8

88 a.g.y.

89 Celal Turanibaşer, "Oğlum Kür-Şad", *Orkun*, Sayı:23, 9 Mart 1951, s.10

90 A. Necati Karaağaoğlu, "Albay Celal Dora'ya Açık Mektup", *Orkun*, Sayı:26, 30 Mart 1951, s.5

91 Rıza Apak, "Denize, Kore'ye ve Gidenlere Dair", *Varlık*, Sayı:363, 1 Ekim 1950, s.8

...
Kars'ım gerilmiş bir yana, bir yana da Edirne
Destanlar yazılı burcunda her birinin;
Şimdi bir tepe de sunduk Hürriyet Tepesi
Hürriyet için dövüşülen Kore'ye
 ...⁹²

Reşat Öznacar, *Kore'den Ses Geliyor* şiirinde "Kunuri Muharebeleri'nde destan yaratan Mehmetçiğin gümbür gümbür gür sesinin günün doğduğu Maşrik'tan ülkeye duyulduğunu" anlatır.⁹³ Hasan Şimşek *Mektup* şiirinde içinde bütün memleketin havasını, sesini, selamını barındıran bir name yazdığını ve esen rüzgâra Kore'ye Anadolu'nun kokusunu götürüp Mehmetçiğin tertemiz alnından öpmesini söylediğini yazar.⁹⁴ Vehbi Kızılgün, Sinan-Yu dağlarında Türk tugayının verdiği mücadeleyi konu eden *Sinan-Yu* şiirini "Bu dağlar geçilmez, burada Türk var / Kahraman yolcusu efsanelerin / Mohaç'tan Oyvar'a Yalu'ya kadar" mısralarıyla sonlandırır.⁹⁵

Varlık'ın aynı sayısında Faik Baysal *Mao Çe Tung'a Açık Mektup* ön başlığıyla yayımlanan *Kore Destanı* şiirinde Çin Devlet Başkanı Mao Zedong'a "kızıl yürekli dostum emir buyur da sussun şu saz" sözleriyle hitap ederek onu düşünmeye davet eder çünkü "içtiğinin votka değil Kore çocuklarının sıcacık kanı" olduğuna dikkat çeker.⁹⁶ Kore'de genç, dipdiri, ümitvar insanların öldüğünü ifade eden Faik Baysal, Kore'de şehit düşen Türk askerleri hakkında bilgi verdikten sonra Seul, Pyongyang ve Kunuri cephelerinden manzaralar sunduğu şiirini, "yaşamak için insanların birbirini öldürdüğü bir asırda boş yere akan kanların, dökülen gözyaşlarının, şehirleri yakıp yıkanların hesabının sorulacağı" temennisiyle sonlandırır.⁹⁷

İleride İkinci Yeni şiirinin önemli isimlerinden biri olan Turgut Uyar, şiirinin birinci dönemine ait olan Kore'de North Star adı verilen Türk tugayına ithafen yazdığı *North Star Destanından* isimli şiirinde Kore'deki Mehmetçiğe seslenmiştir. Askeriyede personel subayı olarak çalışırken kaleme aldığı iki bölümden oluşan serbest ölçülü bu şiirde Turgut Uyar, öncelikle askerlerin ateş hattındayken vatanlarına ve ailelerine karşı hissettikleri özlem duygusunu işler:

"Artık gece oldu yaban dağlarda
Yıldızlar yine bizim yıldızlar
Ay yine bizim.
Gel, bu sakız kokan ılık rüzgâra karşı
Mehmet gel, alnımızı vatandan yana dönelim.

92 "Dövüşüyoruz Kore'de Devlerden Üstün", *Varlık*, Sayı:367, 1 Şubat 1951, s.6

93 Reşat Öznacar, "Kore'den Ses Geliyor", *Varlık*, Sayı:368, 1 Mart 1951, s.6

94 Hasan Şimşek, "Mektup", *Varlık*, Sayı:369, 1 Nisan 1951, s.7

95 Vehbi Kızılgün, "Sinan-Yu", *Varlık*, Sayı:369, 1 Nisan 1951, s.8

96 Faik Baysal, "Mao Çe Tung'a Açık Mektup / Kore Destanı", *Varlık*, Sayı:369, 1 Nisan 1951, s.12

97 Faik Baysal, a.g.y.

...

*Bura Koredir aklında tut;
Yarın bir kanlı şafak kucaklarsa bizi.
Düşünmek ne güzel köyümüzü, annemizi
Gel, hayat bahasına da olsa ateşler içinden
Mehmet gel, aydın sabahların eşğinde ölelim...*⁹⁸

Turgut Uyar şiirin ikinci bölümünde ise cephedeki askerlerin sıcak çatışma içindeyken birbirlerine desteklerini, hayatı paylaşımlarını ve aralarındaki dostluğu vurgularken, vatan sevgisi uğruna cesaretle ve şevkle ölümü göze alışlarına değinir:

*"Hep bir bayram arifesi yaşadım döğüşürken
Göğsüme dolup dolup boşaldı rüzgarlar
Bir dağ kalktı konuştu
Bir tepe sustu, sol yanımda,
Sesler geldi sesler gitti, süngüm ısındı...
Gel, Tanrıya varmış arkadaşlar için
Mehmet gel, bildiğimizce dua edelim...*

*Bu cenk gönlümüzce oldu ne dersin,
Severek, anlayarak, erkekçe
Ağaçlar yemişlensin,
Gel, karnım acıktı çocuklar gibi
Şu yıldız selam iletisin uzaklara bizden
Mehmet gel, şu tayını yarı bölelim...*

*Artık boşa sayılmaz ömrümüz,
Vatan, vatan şad olsun uzaklarda
Çıkar paketini bakalım hemşerim,
Bu kandil kandil dağ gecesinde şöyle
Tarlardan dönmüş gibi, sakin, keyifli
Gel, parçalanmış bir zalim sancağa küllerini silkerek
Mehmet gel, bir asker cıgarası içelim..."*⁹⁹

Kaynak dergisinin Mart 1951 sayısı Kore için özel olarak hazırlanmıştır. Bu özel sayıda Kore ile ilgili sekiz şiire yer verilmiştir. Muzaffer Uyguner, Türk tugayının Kunuri Muharebeleri sırasındaki mücadelesini ve çekilme emri üzerine savaş sahasından elli mil uzaklıktaki Pyongyang'a sırtlarında yaralıları taşıyarak ulaşmasını konu alan, serbest ölçüyle yazdığı *Hürriyet Uğruna* isimli şiirini askerlerin hürriyet uğruna şehit olduklarını belirterek sonlandırır:

98 Turgut Uyar, "North Star Destanından", *Varlık*, Sayı:370, 1 Mayıs 1951, s.10

99 Turgut Uyar, a.g.y.

“...
 Şehit ve yaralılar Türk erlerinden,
 Türk kanı akıyor Sunşon yamaçlarında.
 Emir mucibi geri çekiliyor Tugay 50 mil
 Yaralıları taşıyarak sırtlarında...”

Kore dağlarında yatanlar,
 Hürriyet uğruna öldüler...
 Hürriyet uğruna ölen Mehmetler
 Kalplerimize gömüldüler.”¹⁰⁰

İbrahim Cüceoğlu, *Mustafa'dan* şiirinde Mustafa Kemal'in izinde düşmanla savaşan asker Mustafa'yı anlatır.¹⁰¹ Adnan Yücebaş, *Aradan* şiirinde Kore'yi ayrı bir vatan bilip hürriyet için savaşan Albay Dora, Er Hasan ve Er Mehmet'ten bahseder.¹⁰² Mehmet Haşmet *Kore Destanı'ndan* şiirinde, M. Sunullah Arısoy ise *Muhteşem Kavga* şiirinde Kunuri Muharebeleri'ni işlemiştir.¹⁰³¹⁰⁴ Selahaddin Çakıcıoğlu *Kore'den* şiirinde memleket hasreti çeken bir askerin duygularına tercüman olur.¹⁰⁵ Necmi Gaznevioğlu ise savaşa farklı bir bakış açısıyla yaklaşır ve *Bir Asker Sevdim* şiirinde sevgilisinin gözünden âşık olunan onbaşıyı tasvir eder.¹⁰⁶ Tarık Orhan da savaşı Türkiye'de kalanların gözünden ele alır ve *Bir Şehit Anası Söylüyor* şiirinde şehit annesinin sesi olur. Hece ölçüsüyle ve halk şiiri formunda yazılan bu şiirde oğlunun şehadet haberini alan annenin üzülmekten ziyade oğluyla gurur duyduğu vurgulanır:

“...
 Kore dağlarında bir kuşum kaldı,
 Acep, kiskandı da, Tanrım mı aldı?
 Kore dağlarından dönmedi kuşum;
 Destanlar yarattı, zaferler aldı!

...
 Bir değil, bin kuşum daha olaydı
 Uçururdum birbirinin ardından...
 Kore dağlarından dönmesin hepsi,
 Onların kanyıyla yükselir vatan!..

...
 Bir değil, bin kuşum daha olaydı
 Uçururdum birbirinin ardından...
 Kore dağlarından dönmesin hepsi,
 Onların kanyıyla yükselir vatan!..

Kore dağlarına bir kuş uçurdum,
 Adını deftere şehit geçirdim.

100 Muzaffer Uyguner, “Hürriyet Uğruna”, *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.4

101 İbrahim Cüceoğlu, “Mustafa'dan”, *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.7

102 Adnan Yücebaş, “Aradan”, *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.9

103 Mehmet Haşmet, “Kore Destanı'ndan”, *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.11

104 M. Sunullah Arısoy, “Muhteşem Kavga”, *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.14

105 Selahaddin Çakıcıoğlu, “Kore'den”, *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.12

106 Necmi Gaznevioğlu, “Bir Asker Sevdim”, *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.13

*Kore dağlarından dönmesin varsın;
Ak sütümü güle seve içirdim!*¹⁰⁷

Kore Savaşı'nın yoğun olarak işlendiği *Orkun* dergisinde savaşa ilgili pek çok şiire yer verilmiştir. *Orkun*'un 24 Kasım 1950 tarihli sayısında Mutena Saran'ın *Kore'ye Doğru* ile Mehmet Çakırtaş'ın *Kore'den Türk Sesleniyor* şiirlerinde Türk askerinin Kore'de savaşmaya başladığında gücünü ve kahramanlığını nasıl göstereceği anlatılır.¹⁰⁸¹⁰⁹ *Orkun*'un 8 Aralık 1950 tarihli sayısında Nadire Ünalın'ın *Kore'ye Seslerimiz* şiirinde Kore'deki kahraman askerlerle ilgili haberlerin takdir hisleriyle okunmasına dikkat çekilir.¹¹⁰

Orkun'un 26 Ocak 1951 tarihli sayısında Kore Savaşı ile ilgili Ali Hikmet Savaş *4500'e*, Hasan Salâh Bozkurt *Kore Kahramanlarına*, Mehmet Çakırtaş *Mehmetçğim*, Çobanoğlu K. P., *Kore Belinde*, Celal Turani Başer *Kore'de Hincim Var*, Fazıl Bayraktar *Dinmez Ağrı*, Ali Fuat Azgur *Kore'de*, Yıldırım Niyazi Gençaydın *Türk Askeri Kore'de*, Gedikoğlu Kamuran *Mehmet*, Celal Turani Başer *Türklerde Cenk*, Mahmut Gülerman *Mehmetçiğe Selam* ve Ayhan İnal *Kore Destanı* şiirleriyle yer almışlardır.

Orkun'un 2 Şubat 1951 tarihli sayısında ise Yıldırım Niyazi Gençaydın'ın *Mehmet Kore'de*, Haznedaroğlu Mustafa Bayhan'ın *Geliyor*, Bağrı Yanık'ın *Moskof ve Uşakları*, Kemalettin Berksü'nün *Mehmede Selam* ve Mehmet Zeki Akdağ'ın *Komutanı Huzurunda Mehmetçik* şiirleri yayımlanmıştır. *Orkun*'un 9 Şubat 1951 tarihli sayısında Mehmet Bozkurt'un *Durma Yarat* şiirine yer verilmiştir.

Orkun'un 16 Şubat 1951 tarihli sayısında Kore'deki askerleri Ali Vehip Tümer *Kahpelere İthaf*, Namık Zafer Alpsü *Mehmetçik Türküsü* ve Yusuf Kadıgil *Şehit Mehmed'e Ninni* şiirlerinde işlemişlerdir. 23 Şubat 1951 tarihli sayıda ise Yener Çakı *Cenk Günü*, Fazıl Bayraktar *Onların Feryadı*, Kirtişoğlu Bekir *Bir Düğün Başlayacak* ve T. Turan Atasever *Hakikat Uğruna* şiirleriyle bulunmuşlardır. *Orkun*'un 16 Mart 1951 tarihli sayısında Vasfi Leventoğlu *Sağın Zaferi*, *Solağın Hali* şiirinde Kore'de savaşan askerlerin davalarının da önderi olduklarını vurgular.¹¹¹

Kore Savaşı en çok Türkçü yayınlarda kendine yer bulabilmiştir. *Orkun* gibi *Tanrıdağ* dergisinde de askerlerin Kore'ye ulaşmasının hemen ardından savaşı konu eden eserler yayımlanmıştır. Gökhan Evliyaoğlu serbest ölçüyle yazdığı *Kore'den* şiirine Türk askerlerinin hasretini çektikleri memleketlerini Kore'de gökyüzüne baktıkça nasıl hatırladıklarına dair örnekler vererek başlar. Şiirin devamında ise Türklerin Asya'da ilk defa bulunmadığını, Çinliler ve Ruslarla ilk kez karşı karşıya gelmediğini vurgulayarak binlerce yıl önce Çinlilerle yapılan mücadelelere ve Altınordu Devleti dönemindeki Rus savaşlarına atıfta bulunur:

107 Tarık Orhan, "Bir Şehit Anası Söylüyor", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.12

108 Mutena Saran, "Kore'ye Doğru", *Orkun*, Sayı:8, 24 Kasım 1950, s.4

109 Mehmet Çakırtaş, "Kore'den Türk Sesleniyor", *Orkun*, Sayı:8, 24 Kasım 1950, s.15

110 Nadire Ünalın, "Kore'ye Seslerimiz", *Orkun*, Sayı:10, 8 Aralık 1950, s.6

111 Vasfi Leventoğlu, "Sağın Zaferi Solağın Hali", *Orkun*, Sayı:25, 23 Mart 1951, s.2

"Geceler hafiflemiş omuzlarımızda
 Allaha doğru
 Yıldızlar bir yaylâ türküsünün bitiminde uzak;
 Yıldızlar vatan kadar uzak.
 Vatan gurbette bir sıla türküsü kadar yakın
 Göğüslerimize.

...

Binlerce sene önceden tanıdık bir rüzgâr
 Altaylardan, Tanrı Dağları'ndan eser gelir...
 Kulağımızla yıldızı-barışık kurt sesleri
 Yer-yüzünün ilk Bayrağından kanat açar gelir
 Yer-yüzünün kanımızla karışık son Bayrağına...
 Bu Bayrak: Gök-Bayrak bin-üçyüz sene
 Akınlarca kana kesti al oldu geldi.
 Yine Kin-gan ufkunda adımız dalgalanır.
 Kilometreler teslim-bayrağı gibi açılmış
 Çin-duvarları'nda
 <Demir-perde>ler boyunca genişlemiş korkusu
 Çin duvarları'nın.
 Bakışlarımız: Altın-ordu saflarında bilenmiş.
 ...¹¹²

Türk Dili dergisinde Mustafa Derim, *Kore Destanı'ndan* şiirinde Kore'ye gidecek askerleri Ankara'dan İskenderun'a taşıyan trenin Konya Garı'ndan geçişini betimler.¹¹³ Ekrem Sağkol ise *Ufuklar* dergisinde yayımlanan *Pussan Limanı* şiirinde Türk tugayının İskenderun'dan kalkan gemilerle ulaştığı Pusan Limanı'nın hürriyet bekleyişini anlatır.¹¹⁴

Gazetelerde de savaşla ilgili şiirlere yer verilmiştir. Kunuri Muharabeleri'nin ardından *Ulus* gazetesinde Yusuf Mardin imzalı *Pyongyang'a Dönüş* isimli bir şiir yayımlanmıştır. Bu şiirde muharebe sırasında büyük kayıplar vererek geri çekilen askerler tasvir edilmiştir.¹¹⁵ Savaş süresince *Hürriyet*'in muhabiri olarak Kore'deki gelişmeleri bildiren Hikmet Feridun Es, Şehit Yüzbaşı Kâmil Atalay'ın son dakikaya kadar yanında taşıdığı ve kendi yazdığı *Mehmede* şiirini, vefatından sonra bölümündeki erlerin çoğaltarak muska halinde yanlarında taşıdıklarını açıklayarak okuyucuya sunar.¹¹⁶ Hece ölçüsüyle halk şiiri formunda kaleme alınan, ateş hattındaki askerlerin moral ve motivasyonunu yükseltmek için Kore'deki askerlerin çıkardığı *Türk Yolu* isimli fanzinde basılan bu şiirde destan kahramanı Oğuz Kağan'dan başlayarak Türklerin bulunduğu farklı coğrafyalar vurgulanır ve Türklerin tarih boyunca gösterdiği kahramanlığa dikkat çekilir:

112 Gökhan Evliyaoğlu, "Kore'den", *Tanrıdağ*, Sayı:1, 5 Kasım 1950, s.2

113 Mustafa Derim, "Kore Destanı'ndan", *Türk Dili*, Cilt:1, Sayı:12, Eylül 1952, s.685

114 Ekrem Sağkol, "Pussan Limanı", *Ufuklar*, Cilt:2, Sayı:13, Şubat 1953, s.28

115 Yusuf Mardin, "Pyongyang'a Dönüş", *Ulus*, Sayı:10378, 7 Aralık 1950, s.2

116 Hikmet Feridun Es, "Bir Şehidin Şiiri", *Hürriyet*, Sayı:967, 31 Aralık 1950, s.5

*“Oğuzdan destanlar kucaklar seni
Soyun da hasretle bekliyor seni
Tuna'da, Varna'da, Kore'de seni
Kahraman Türklüğün Yiğit Mehmedi*

*Savaşta zaferler yoldaşın senin,
Acun'da hürriyet emelin senin,
Kötülük kalbinde kederin senin
Kahraman Türklüğün Yiğit Mehmedi*

*Şimşekler gizlenen şanlı gür sesin
Tarihte yenilmez yiğit askersin
Önünde eğilir zulmetler senin
Kahraman Türklüğün Yiğit Mehmedi.”¹¹⁷*

Behçet Kemal Çağlar, Kunuri Muharabeleri'nden sonra *Vatan* gazetesinde *Kore Göklerinde Şair Tayfları Dolaşüyor* başlıklı özel bir sayfa hazırlamış ve burada çeşitli şairlerin daha önceden yazılmış şiirlerini zamana uygun olarak yeniden yayımlamıştır. Behçet Kemal Çağlar bu özel sayfada, “destan yapmaktan destan yazmaya vakti kalmamış Türk milletini Kore'de temsil eden askerlerin, kâğıda yazılması özlenen destanı bu kez bir uçtan Asya karalarına bir yandan da dünya kafalarına yazdıklarını ve şimdiye kadar böylesine başarıları coşkunca dile getirmiş şairlerin ruhlarının da Kore göklerinde nöbette olduklarını” iddia eder.¹¹⁸ Orta Asya'daki Orhun Kitabeleri'nin “Üstten gökler basmazsa/ Alttan delinmezse yer/ Türklüğün töresini/ Kim yener kim alteder” satırlarının Asya köşesinin bir dağına süngü uçlarıyla kazılır gibi olduğunu, bir zamanlar Asya'da Oğuz Han'ın emri altında birleşen Türk erlerinin aynı kıtanın semalarında:

*“Oğuz Hanımızdan fermanlar olsun
Kalkın hastalara dermanlar olsun
Kargılarımızdan ormanlar olsun
Gökler çadırımız güneş tuğumuz
Ey Oğuz, ey Gökkurt, ey Başbuğumuz”*

diyerek “ezelî türkülerini tekrarladıklarını, Asya topraklarının ezeli kahramanları Kazan erlerinin kendilerine benzercesine dövüşlerini gökten seyrettikleri Türk askerlerine Dede Korkut ağzıyla seslendiklerini” anlatan Behçet Kemal Çağlar'a göre Asya'nın şair hükümdarı Kadı Burhaneddin de askerlere şöyle seslenmektedir:

117 Hikmet Feridun Es, a.g.y.

118 Behçet Kemal Çağlar, “Kore Göklerinde Şair Tayfları Dolaşıyor”, *Vatan*, Sayı:3431, 6 Aralık 1950, s.2

*“Enelhak dâva eden berdâr olur
Bizim millet yiğitliğe serdar olur
Er oldur Hak yoluna baş oynaya
Döşekte ölen yiğit murdar olur”¹¹⁹*

Bu özel sayfada Kadı Burhaneddin haricinde Âşık Ravzî, Ercişli Emrah, Köroğlu, Karşlı Bahrî, Çıldırılı Âşık Şenlik ve Âşık Ömer gibi halk ozanlarının şiirlerinden parçalara yer verilmiştir. “Celalettin Harzemşah eseriyle Asya ortalarına hayalen seyahat eden Namık Kemal’in Kore erlerinin peşi sıra Kore göklerinde galeyan içinde:

*“Türk nâmı bu gün her duyana lerze resândır
Ecdadımızın heybeti mârufu cihandır
Fıtrat değışir sanma bu kan yine o kandır
Kavgada şahadetle bu gün kâm alıruz biz
Türk erleriyiz can veririz nam alıruz biz”*

diyerek gürlendiğini aktaran Behçet Kemal Çağlar, Mehmet Emin Yurdakul’un ise

*“Vur sen de o aziz hürriyet için
Dünyanın diktiği bayrak için vur
Her dinin sevdiği adalet için
Her yerden haykıran bir Hak için vur”*

manzum hitabını Kore’deki askerler için tekrar ettiğini öne sürer.¹²⁰ Behçet Kemal Çağlar’a göre “Kore’den gazi döneceklerle beraber daha uzun yıllar yaşamasını ve onların başarılarıyla da Malazgirt’ten Mohaç’a kadar sayısız savaşların soluğu sığımış göğsünün kabarmasını” istediği Yahya Kemal, *Akıncılar* şiirinde yıllarca evvel bugünü arar gibi seslenmiştir.¹²¹

Behçet Kemal Çağlar yakın ve resmî akrabaları olmadığı için¹²² Kore’deki askerlere radyodan seslenemeyenlerin acısını, haykırdığı şiiriyle çıkardığını vurgulayarak şiir sayfasını sonlandırır.¹²³ Behçet Kemal Çağlar’ın Kore’nin ilk şehidi Astsubay Sedat Bora’yı anarken savaşmakta olan Albay Celal Dora, Binbaşı Mikdat Uluünlü ve Hava Pilot Üsteğmen Muzaffer Erdönmez’e hitap ettiği bu şiiri yazmasından birkaç ay sonra Binbaşı Mikdat Uluünlü ve Hava Pilot Üsteğmen Muzaffer Erdönmez şehit olmuştur.

119 Behçet Kemal Çağlar, a.g.y.

120 Behçet Kemal Çağlar, a.g.y.

121 Behçet Kemal Çağlar, a.g.y.

122 Argun F. Korkut, Tokyo’da askeri hastanede yaralı olarak yatan Behçet Kemal Çağlar’ın teyzesadesi Üsteğmen Cemalettin Çağlar’la yaptığı söyleşide, kolundan yaralanmasına rağmen ismi şehitler arasında yer alması üzerine Behçet Kemal Çağlar’ın “Kore Dağlarında Şehit Düşen Çağlarım” isimli yeğenine ithaf ettiği bir yazı hazırladığını fakat yazı dizilmeye gitmeden haberin yanlış olduğunun anlaşıldığını aktarır. [Argun F. Korkut, “Kore Dağlarında Şehit Düşen Çağlarım”, *Hürsöz*, Sayı:1496, 31 Mayıs 1951, s.2]

123 Behçet Kemal Çağlar, “Kore Göklerinde Şair Tayfları Doluşuyor”, *Vatan*, Sayı:3431, 6 Aralık 1950, s.2

*“Ey beş bin kişilik eşsiz gücüyle
Türkün bayrağına destan yazıcı
Kurşun kalmayınca süngü ucuyla
Kore toprağına destan yazıcı*

*Hayran dağlar taşlar hayran canlılar
Korkudan sararmış sapık Çinliler
Müşterek soyadı Uluünlüler
Vurun hey yiğitler delikanlılar*

*Allah Allah diye esen Boralar
Ayaklarınızı öpsün Kore'ler
Karda al al çiçek açsın yaralar
Vurun Erdönmez'ler vurun Dora'lar”¹²⁴*

Kore Savaşı'nın devam ettiği üç yıl boyunca Kore ile ilgili pek çok şiir kitabı basılmıştır. Anadolu'nun farklı şehirlerinde köy enstitülerinin teşvikiyle amatör şairlerin şiirleri kitaplaştırılmıştır.¹²⁵ Halk ozanları Kore Savaşı süresince destan formunda söyledikleri şiirlerle Türk Âşık Edebiyatı'na yeni eserler kazandırmışlardır.¹²⁶ Dönemin ünlü edebiyatçıları ise savaş sürerken Kore ile ilgili herhangi bir kitap yazmamışlardır.

Türk basınında Kore Savaşı'na katılma kararını bazı çekince taşıyanlar dışında genellikle tüm yazarlar desteklemiştir. Fakat savaş sırasında Rusya'da bulunan ve Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesine şiddetle karşı çıkan Nazım Hikmet bu konudaki eleştirilerini birçok şiirinde dile getirmiştir. Şiirleri o dönem Türkiye'de yayımlanmasa bile savaşa farklı bir bakış açısıyla yaklaştığı için Nazım Hikmet üzerinde durmak istiyoruz. 25 Haziran 1952'de Pekin'e destek ziyaretine giden¹²⁷ ve bu gezide edindiği izlenimleri *Mektup* şiirinde kaleme alan Nazım Hikmet, “Veli oğlu Ahmet General Klarkın piyade eri” atfıyla başlayan ve “Kimi öldürmeye gidiyorsun Ahmet?” sorusunu tekrar tekrar yinelediği şiirini Türk askerinin teslim olmasını isteyen şu dizelerle sonlandırır:

*“...
Ve onların en ucuz ölüm aleti sendin, Ahmet,
vebalı farelerinden de ucuz.
Kore'de yağmur mu yağıyor?
Dinecek.
Ya defolup gideceksiniz,*

124 Behçet Kemal Çağlar, a.g.y.

125 Bu kitapların listesi için Bkz: Eunhyong Oh, *Türk Edebiyatında Kore Savaşı*, Kemal Yayınları, Ankara 2005, s.152-162

126 Türk Âşık Edebiyatı'nda Kore Savaşı temalı şiirler için Bkz: Ahmet Özgür Güvenç, “Örnekleriyle Âşık Şiirinde Kore Savaşı”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:53, Aralık 2014, s.125-162

127 Memet Fuat Bengü, *Nâzım Hikmet*, Adam Yayınları, İstanbul 2000, s.588

ya denize dökcekler sizi.
 Ne halt edeyim? deme Ahmet,
 teslim ol.
 Hâneni,
 köyünü,
 memleketini seviyorsan şu kadicık,
 teslim ol.
 Hâneni,
 köyünü
 memleketini,
 seni, celebe satanlara
 söylenecek bir çift sözün varsa Ahmet,
 teslim ol.
 Yitirmedinse insanlığını
 çoluk çocuk naşıyla dolu bir çukurda,
 teslim ol.
 Biz Türkler yiğitizdir.
 Yiğitliğin zerresi kaldıysa sende,
 teslim ol.
 Teslim ol ananın başı için,
 teslim ol Türk halkı adına,
 Ahmet, kardeşim,
 kardeşlerine teslim ol!¹²⁸

Nazım Hikmet 1-5 Temmuz 1952 tarihleri arasında Dünya Barış Konseyi'nin Kore Savaşı ile ilgili düzenlediği toplantıya katılarak halk şiiri formunda yazdığı *Kore Türküsü* şiirini okumuştur.¹²⁹ Bu şiirde Kunuri Muharebeleri'nde şehit düşen asker, ailesine şöyle seslenir:

...
 Ankara'dan çıktım başım selamet
 Kunuri önünde koptu kıyamet
 Gelin Hatice'm de kime emanet

 Anama söyleyin anam ağlasın
 Anamdan gayrısı yalan ağlasın
 ...
 Ankara'ynan şu Kore'nin arası
 Arasına boz dumanlar durası
 Öldürür bu yara yoktur çaresi

128 Nazım Hikmet, *Yeni Şiirler (1951-1959)*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2017, s.24

129 Memet Fuat Bengü, a.g.e., s.589

*Anama söyleyin anam ağlasın
Babamın oğlu var o da ağlasın*

*Kore'nin etrafı çepçevre meşe
Kurdunu kuşunu doyurduk leşe
Hüngür hüngür ağlasın gelin Hatçe
...¹³⁰*

Nazım Hikmet *Seni Düşünüyorum* şiirinde Kore'deki Türk askerinin savaştan kaçmasını ister:

*"...
Seni düşünüyorum Hasan oğlu Hüseyin.
Mangalardan birinin bilmem kaçınıcı eri. Selam vermedin diye,
çipil teğmen, basıyor tokadı sana. Sen sımsıkı duruyorsun,
yüzünde beş parmağın yeri. Biliyorum Hasan oğlu Hüseyin
kaçacaksın, katletmiye gitmeyeceksin Koredeki kardeşlerini..."¹³¹*

ABD Dışişleri Bakanı John Foster Dulles'in Fransız askeri için günlük sekiz sent ödenirken Türk askeri aylık yirmi üç sent aldığı için NATO'ya en ucuz askeri Türkiye'nin sağladığını söylemesi üzerine Nazım Hikmet de John Foster Dulles'e hitaben "23" *Sentlik Askere Dair* şiirini yazmıştır.¹³² Nazım Hikmet dönemin başbakanı Adnan Menderes'i *Gerileyen Türkiye Yahut Adnan Menderes'e Öğütler* şiirinde Türk askerinin Kore'ye gönderilmesi kararını verdiği için eleştirmiştir¹³³, *Kore'de Ölen Bir Yedek Subayımızın Menderes'e Söyledikleri / Diyet* şiirinde ise Kore'de ölen bir yedek subayın kaybettiği uzuvlarının diyetini Menderes'ten istemesini konu etmiştir.¹³⁴ *Gazete Fotoğrafları Üstüne: Korku, Bir Hazin Hürriyet ve Doğum* Nazım Hikmet'in Kore Savaşı'na değinen diğer şiirleridir.

Kore Savaşı ile ilgili en çok şiir türünde eserler verilmesine rağmen hususî olarak Kore ile ilgili yazılan şiir kitaplarının hiçbiri Türk edebiyatında önemli yer teşkil eden şairlere ait değildir.

3. Hikâyeler

Milliyet gazetesinde Kore Savaşı ile ilgili iki hikâye yayımlanmıştır. *Kore'ye Gidenler* ismiyle basılan ilk hikâye Suphi Bülbül imzası taşımaktadır. Bu hikâyede dünyada oğlundan başka kimsesi olmayan Ayşe Teyze'nin oğlu Ahmet Çavuş'u Kore'ye uğurlaması anlatılır.¹³⁵ Uşak'ın bir köyünde yaşayan Ayşe Teyze Ankara'daki birliğe katılmak için

130 Nazım Hikmet, a.g.e., s.19

131 Nazım Hikmet, a.g.e., s.14

132 Memet Fuat Bengü, a.g.e., s.598

133 Nazım Hikmet, a.g.e., s.72

134 Nazım Hikmet, *Son Şiirleri 7*, İstanbul, Adam Yayınları, 1998, s.10

135 Suphi Bülbül, "Kore'ye Gidenler", *Milliyet*, Sayı:159, 11 Ekim 1950, s.4

İzmir'in Basmahane Garı'ndan hareket eden trenin Uşak'tan geçeceğini öğrenir ve hayatında ilk kez köyünden yedi saat uzaklıktaki şehre giderek tren istasyonunda oğlula vedalaşır.¹³⁶ Hikâyede vedalaşma sırasında oğluna dedelerinin, amca ve dayılarının da şehit olduğunu hatırlatan Ayşe Teyze'nin oğlu ile gurur duyduğu ve iftihar ettiği vurgulanır.¹³⁷

Milliyet gazetesinde yayımlanan bir diğer hikâye ise Mehmet Piştar'a aittir. Durum hikâyesi tarzında yazılan *Geldi Koreli* isimli bu eserde, Mehmet Piştar İstanbul sokaklarında dolaşan bir gencin kafasının içinden geçen düşünceleri aktarırken Kore'den gelen arkadaşıyla karşılaşmasından ve 27 Kasım'da Kore şehitleri için okunan mevlitten bahseder.¹³⁸

Orkun'un 16 Mart 1951 tarihli sayısında Ali Rıza Özer'in "Bu hikâye Kore'deki kahramanların şecaatini anlatır." sözleriyle sunulan *Bir Şehidin Düşüncesi* isimli hikâyede şehit olan askerin ölmeden önceki düşünceleri konu edilir.¹³⁹ Kore'ye gelmek için taburundan gönüllü çıkan, savaş meydanında yarasından akan kana aldırmadan, durmadan, dinlenmeden düşman askerlerine hücum eden Mehmet'in, bir Çinli tarafından arkasından vurulması üzerine geride kalan annesi, oğlu ve eşini Allah'a emanet ederek şehit yakını olmaktan mutluluk duymalarını istemesi anlatılır.¹⁴⁰ Hikâye Mehmet'in şehadet anının tasviriyle sonlanır. Bu tasvire göre Mehmet göğsündeki kanla toprağa ay yıldız çizip kanının son damlasını Türk bayrağına gönderdiğini söyleyerek son nefesini Türkiye'ye yollamıştır.¹⁴¹

Fahri Celal Göktulga'nın *Rüzgâr* isimli eseri Kore Savaşı'nı konu alan ilk hikâye kitabıdır. Bu kitapta bulunan *Kore'deki Çocuklarımız* hikâyesinde tüm askerlerini Çinlilerin saldırısında kaybeden üsteğmenin Amerikalı bir başka üsteğmen tarafından kurtarılması anlatılır.¹⁴² Fahri Celal Göktulga, hikâyeye Türklerin Çinlilerle en az üç bin senedir savaştığını ve bu muharebelerin hemen hepsini kazandığını hatırlatarak başlar.¹⁴³ Muharebe hattının en ilerisinde on iki kişilik takımı, yüz-yüz yirmi kişilik Çinli askerle çevrilen ve topçu atışı altında kalan üsteğmen sabah olduğunda sadece kendisinin sağ kurtulduğunu anlar ve A.B.D. askerlerinin muharebe merkezinde arkadaşlarını kaybettiği için tek başına nöbet tutan Amerikalı bir üsteğmenin yanına ulaşmayı başarır.¹⁴⁴ Hikâye bu iki üsteğmenin savaş alanında kader birliği yaparak yardımlaşmalarına dair verilen örneklerle sonlanır.¹⁴⁵

136 Suphi Bülbül, a.g.y.

137 Suphi Bülbül, a.g.y.

138 Mehmet Piştar, "Geldi Koreli", *Milliyet*, Sayı:1199, 11 Eylül 1953, s.6

139 Ali Rıza Özer, "Bir Şehidin Düşüncesi", *Orkun*, Sayı:24, 16 Mart 1951, s.10

140 Ali Rıza Özer, a.g.y.

141 Ali Rıza Özer, a.g.y.

142 Fahri Celal Göktulga, *Rüzgâr*, Çelikkilt Matbaası, İstanbul 1955, s.106-116

143 Fahri Celal Göktulga, a.g.e., s.106

144 Fahri Celal Göktulga, a.g.e., s.112

145 Fahri Celal Göktulga, a.g.e., s.113-116

4. Romanlar

Osman İlhami Bilger 29 Kasım 1953 – 9 Ocak 1954 tarihleri arasında *Hürriyet* gazetesinde *Kore'deki Sevgili* isimli romanını tefrika etmiştir. Romanda Nurhan isimli artistin Kore'den kendisine mektup gönderen adsız bir askere âşık olması anlatılır.¹⁴⁶ Adsız askerin Kore'den gönderdiği mektuplarda Türk askerinin Kore'deki yaşamlarına dair detaylar verilmiştir. Roman adsız askerin Türkiye döndükten sonra Nurhan'a kavuşmasıyla sona erer.¹⁴⁷

Kore Savaşı ile ilgili kitap halinde yayımlanan ilk romanı Kore'de binbaşı rütbesiyle savaşan Faruk Güventürk kaleme almıştır. Faruk Güventürk Kore'de North Star (Kutup Yıldızı) adını alan Türk tugayına atfen *Kore'de Kutup Yıldızı* ismini verdiği romanında olay örgüsünü geliştirirken Osman İlhami Bilger gibi Kore'den gönderilen mektupları kullanmıştır. Nişanlısı Semra'nın ağabeyi Kore'de şehit düştükten sonra gönüllü olarak Kore'ye giden Üsteğmen Şahin, roman boyunca mektuplarında Kore'deki izlenimlerini paylaşır.¹⁴⁸ Mektuplar aracılığıyla nişanlısına yalnızca savaşı değil Kore'ye dair diğer bilgileri de aktaran Üsteğmen Şahin romanın sonunda Türkiye'ye dönerek nişanlısıyla bir araya gelir.¹⁴⁹

SONUÇ

İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesinin ardından Batı Bloku'nda yer almak ve NATO'ya girmek isteyen Türkiye, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin Kore Savaşı'na asker gönderme talebini ABD'den sonra olumlu yanıtlayan ilk ülke olmuştur. Türkiye, ABD ve İngiltere'yi müteakip Kore'de savaşması için en büyük üçüncü askerî kuvveti göndermiştir. 25 Haziran 1950'de başlayan savaşa 16 Ekim 1950'de Kore'ye ulaşan ilk tugayla dahil olan ve üç yıl boyunca en sert cephelerde görev alan Türk kuvvetleri kayıp oranı bakımından birinci sırada yer almaktadır. 28 Temmuz 1953'te imzalanan ateşkesle sona eren, iki yüz yirmi bin Güney Kore askeri ile bir milyon Koreli sivilin ölümüne, beş milyon kişinin de evsiz kalmasına sebep olan Kore Savaşı'nda on dört bin dokuz yüz otuz altı Türk askeri savaşmış, yedi yüz yirmi biri şehit olmuştur.¹⁵⁰

Türk askerinin özellikle 26-29 Kasım 1950 tarihlerinde Kunuri Muharebeleri'nde gösterdiği mukavemet dünyada da geniş yankı bulmuştur. Askerlerin Kore'deki azimli mücadelesi Türkiye'nin en önemli gündem maddesi haline gelmiş ve dönemin ünlü edebiyatçıları da gazetelerdeki köşelerine bu konuyu taşımışlardır. Peyami Safa ve Yusuf Ziya Ortaç *Ulus*, Ahmet Muhip Dranas ve Aka Gündüz *Zafer*, Behçet Kemal Çağlar ve Feridun Fazıl Tülbentçi *Vatan*, Etem İzzet Benice ve Nizamettin Nazif *Son Telgraf*, İsmail Hami Danişmend *Milliyet*, Hikmet Feridun Es ise *Hürriyet* gazetesinde Kore Savaşı ile ilgili

146 Osman İlhami Bilger, "Kore'deki Sevgili", *Hürriyet*, 29 Kasım 1953-9 Ocak 1954, s.5

147 Osman İlhami Bilger, "Kore'deki Sevgili", *Hürriyet*, 9 Ocak 1954, s.5

148 Faruk Güventürk, *Kore'de Kutup Yıldızı*, Gün Basımevi, İstanbul 1954

149 Faruk Güventürk, a.g.e.

150 Ali Denizli, a.g.e., s.207

görüşlerini paylaşmışlardır. Gazeteler ayrıca Kore Savaşı ile ilgili hazırlanan özel sanat sayfalarında şiir, hikâye ve roman tefrikaları yayımlamışlardır.

Edebiyat dergileri Kore Savaşı'na kayıtsız kalmamış, Kore pek çok metinde işlenmiştir. *Kaynak* dergisi Kore Savaşı için özel bir sayı çıkarmıştır. *Varlık*, *Orkun*, *Tanrıdağ*, *Ufuklar* ve *Türk Dili* dergilerinde Kore Savaşı şiir ve yazılara konu edilmiştir. Kore ile ilgili en çok şiir türünde eser verilmiştir. Fakat yazılan şiir kitaplarının çoğu amatörler tarafından kaleme alınmıştır. Halk ozanları savaş süresince Kore ile ilgili şiirler söylemişlerdir. Nazım Hikmet Kore Savaşı'na Türkiye'nin katılmasına itiraz etmiş ve bu konuda birçok eleştirel şiir yazmıştır.

Gazete tefrikasının dışında Kore Savaşı kitap olarak ilk kez Faruk Güventürk'ün *Kore'de Kutup Yıldızı* romanına konu olmuştur. Kore ile ilgili hikâyeler öncelikle gazete ve dergilerde yayımlanmıştır. Fahri Celal Gökbulga'nın *Kore'deki Çocuklarımız* hikâyesini içeren *Rüzgâr* isimli eseri Kore Savaşı'nı konu alan ilk hikâye kitabıdır. Yüzlerce şehidin verildiği Kore Savaşı hakkında üretilen edebî metinlerin büyük çoğunluğunun amatörler tarafından yazılması ve bu konunun hala estetik ve sanatsal değeri yüksek bir eserde ele alınmaması Türk edebiyatının bir eksiğidir.

KAYNAKÇA

- APAK, Rıza, "Denize, Kore'ye ve Gidenlere Dair", *Varlık*, Sayı:363, 1 Ekim 1950, s.8
- Aka Gündüz, "Çok Ayıp Bir İstismar", *Zafer*, Sayı:604, 28 Aralık 1950, s.2
- Aka Gündüz, "Kore İçin Birinci Teklif", *Zafer*, Sayı:571, 25 Kasım 1950, s.2
- Aka Gündüz, "Kore İçin İkinci Teklif", *Zafer*, Sayı:572, 26 Kasım 1950, s.2
- Aka Gündüz, "Yeni Kanuna Bir Ek Fıkra", *Zafer*, Sayı:595, 19 Aralık 1950, s.2
- AKCAN, Osman Rıza, "Mehmed'e Mektup", *Orkun*, Sayı:20, 16 Şubat 1951, s.4
- ARISOY, M. Sunullah, "Muhteşem Kavga", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.14
- BAYSAL, Faik, "Mao Çe Tung'a Açık Mektup / Kore Destanı", *Varlık*, Sayı:369, 1 Nisan 1951, s.12
- BENGÜ, Memet Fuat, *Nâzım Hikmet*, Adam Yayınları, İstanbul 2000
- BENİCE, Etem İzzet, "Hükümet Hatalıdır", *Son Telgraf*, Sayı:4902, 28 Temmuz 1950, s.1
- BENİCE, Etem İzzet, "Hükümet Milli İradeye Tahakküm Edemez", *Son Telgraf*, Sayı:4903, 29 Temmuz 1950, s.1
- BİLGER, Osman İlhami, "Kore'deki Sevgili", *Hürriyet*, 29 Kasım 1953-9 Ocak 1954, s.5
- Bülbül, Suphi, "Kore'ye Gidenler", *Milliyet*, Sayı:159, 11 Ekim 1950, s.4
- CÜCEOĞLU, İbrahim, "Mustafa'dan", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.7
- ÇAĞLAR, Behçet Kemal, "Birleşmiş Milletlerin Türk Nöbetçilerine", *Vatan*, Sayı:3380, 16 Ekim 1950, s.3
- ÇAĞLAR, Behçet Kemal, "Ha Kore, Ha Kars", *Vatan*, Sayı:3299, 27 Temmuz 1950, s.3
- ÇAĞLAR, Behçet Kemal, "Kore Göklerinde Şair Tayfları Dolaşıyor", *Vatan*, Sayı:3431, 6 Aralık 1950, s.2
- ÇAĞLAR, Behçet Kemal, "Tecelli'nin En Güzeli", *Vatan*, Sayı:3429, 4 Aralık 1950, s.3

- ÇAĞLAR, Behçet Kemal, "Varsın Cihan Şaşsın Dursun", *Vatan*, Sayı:3443, 18 Aralık 1950, s.3
- ÇAKICIOĞLU, Selahaddin, "Kore'den", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.12
- ÇAKIRTAŞ, Mehmet, "Kore'den Türk Sesleniyor", *Orkun*, Sayı:8, 24 Kasım 1950, s.15
- DANIŞMEND, İsmail Hami, "Bir İfrat ve Bir Tefrit", *Milliyet*, Sayı:208, 29 Kasım 1950, s.3
- DANIŞMEND, İsmail Hami, "Kore Haberleri", *Milliyet*, Sayı:212, 3 Aralık 1950, s.3
- DANIŞMEND, İsmail Hami, "Okyanuslar Aşırı Türk Hamleleri", *Milliyet*, Sayı:90, 31 Temmuz 1950, s.3
- DENİZLİ, Ali, *Kore Savaşı 1950-1953*, Turhan Kitabevi, Ankara 2010
- DERİM, Mustafa, "Kore Destanı'ndan", *Türk Dili*, Cilt:1, Sayı:12, Eylül 1952, s.685
- DÖKMECİ, Avni, "Atatürk, Barış, Savaş, Kore Üzerine", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.3
- DRANAS, Ahmet Muhip, "Mehmetçik ve Haberi", *Zafer*, Sayı:579, 3 Aralık 1950, s.2
- DRANAS, Ahmet Muhip, "Tahrikçi Muhalefet", *Zafer*, Sayı:453, 28 Temmuz 1950, s.2
- ES, Hikmet Feridun, "Bir Şehidin Şiiri", *Hürriyet*, Sayı:967, 31 Aralık 1950, s.5
- ES, Hikmet Feridun, "Kör Kör Parmağım Gözüne", *Hürriyet*, Sayı:813, 30 Temmuz 1950, s.3
- EVLİYAOĞLU, Gökhan, "Kore'den", *Tanrıdağ*, Sayı:1, 5 Kasım 1950, s.2
- GAZNEVİOĞLU, Necmi, "Bir Asker Sevdim", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.13
- GÖKMEN, M. Ertan, *Soğuk Savaşta Sıcak Çatışma Kore Savaşı*, Öncü Basımevi, Ankara 2008
- GÖKTULGA, Fahri Celal, *Rüzgâr*, Çelikkilt Matbaası, İstanbul 1955
- GÜVENÇ, Ahmet Özgür, "Örnekleriyle Âşık Şiirinde Kore Savaşı", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:53, Aralık 2014, s.125-162
- GÜVENTÜRK, Faruk, *Kore'de Kutup Yıldızı*, Gün Basımevi, İstanbul 1954
- HAŞMET, Mehmet, "Kore Destanı'ndan", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.11
- HAZİNEDAROĞLU, Zihni, "Kore ve Sonrası Üzerine", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.6
- KARAAĞAOĞLU, A. Necati, "Albay Celal Dora'ya Açık Mektup", *Orkun*, Sayı:26, 30 Mart 1951, s.5
- KIZILGÜN, Vehbi, "Sinan-Yu", *Varlık*, Sayı:369, 1 Nisan 1951, s.8
- KORKUT, Argun F., "Kore Dağlarında Şehit Düşen Çağlarım", *Hürsöz*, Sayı:1496, 31 Mayıs 1951, s.2
- LEVENTOĞLU, Vasfi, "Sağın Zaferi Solağın Hali", *Orkun*, Sayı:25, 23 Mart 1951, s.2
- MARDİN, Yusuf, "Pyongyang'a Dönüş", *Ulus*, Sayı:10378, 7 Aralık 1950, s.2
- Nazım Hikmet, *Son Şiirleri 7*, Adam Yayınları, İstanbul 1998
- Nazım Hikmet, *Yeni Şiirler (1951-1959)*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2017
- OH, Eunkyong, *Türk Edebiyatında Kore Savaşı*, Kemal Yayınları, Ankara 2005
- ORHAN, Tarık, "Bir Şehit Anası Söylüyor", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.12
- Orkun, "Türkler Kore'de", *Orkun*, Sayı:11, 15 Aralık 1950, s.5
- ORTAÇ, Yusuf Ziya, "Haftanın Pazarı", *Ulus*, Sayı:10739, 20 Mayıs 1951, s.3
- ORTAÇ, Yusuf Ziya, "Haftanın Pazarı", *Ulus*, Sayı:10746, 27 Mayıs 1951, s.3
- ÖKE, Mim Kemal, *Unutulan Savaşın Kronolojisi Kore 1950-53*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 1990
- ÖZER, Ali Rıza, "Bir Şehidin Düşüncesi", *Orkun*, Sayı:24, 16 Mart 1951, s.10

- ÖZGÜR, Kemal, "Hakkın ve Hürriyetin Zaferi", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.9
- ÖZNACAR, Reşat, "Kore'den Ses Geliyor", *Varlık*, Sayı:368, 1 Mart 1951, s.6
- PİŞTAR, Mehmet, "Geldi Koreli", *Milliyet*, Sayı:1199, 11 Eylül 1953, s.6
- SAFA, Peyami, "Bu Ne Patavatsızlık", *Ulus*, Sayı:10447, 29 Temmuz 1950, s.1
- SAFA, Peyami, "Büyük Buhran", *Ulus*, Sayı:10376, 5 Aralık 1950, s.1
- SAFA, Peyami, "Fedakârlık Şampiyonu Olamayız", *Ulus*, Sayı:10458, 9 Ağustos 1950, s.1
- SAFA, Peyami, "Helsinki ve Kore", *Ulus*, Sayı:10722, 2 Mayıs 1951, s.1
- SAFA, Peyami, "Hep Beraber veya Tek Başımıza", *Ulus*, Sayı:10383, 12 Aralık 1950, s.1
- SAFA, Peyami, "Heves Değil Hesap", *Ulus*, Sayı:10448, 30 Temmuz 1950, s.1
- SAFA, Peyami, "İki Muazzam", *Ulus*, Sayı:10381, 10 Aralık 1950, s.1
- SAFA, Peyami, "Kore'den Gelen Işık", *Ulus*, Sayı:10378, 7 Aralık 1950, s.1
- SAFA, Peyami, "MacArthur Haklı mı?" *Ulus*, Sayı:10703, 13 Nisan 1951, s.1
- SAĞKOL, Ekrem, "Pussan Limanı", *Ufuklar*, Cilt:2, Sayı:13, Şubat 1953, s.28
- SARAN, Mutena, "Kore'ye Doğru", *Orkun*, Sayı:8, 24 Kasım 1950, s.4
- ŞİMŞEK, Hasan, "Mektup", *Varlık*, Sayı:369, 1 Nisan 1951, s.7
- TARHAN, Nuri, "Kahramanlar", *Orkun*, Sayı:17, 26 Ocak 1951, s.5
- TEPEDELENLİOĞLU, Nizamettin Nazif, "Döğüşüyorlar... Bizimkiler", *Son Telgraf*, Sayı:5030, 3 Aralık 1950, s.1
- TEPEDELENLİOĞLU, Nizamettin Nazif, "Galiçya ve Adıvar", *Son Telgraf*, Sayı:4903, 29 Temmuz 1950, s.1
- TEPEDELENLİOĞLU, NİZAMETTİN Nazif, "Mehmede Mektup", *Son Telgraf*, Sayı:5026, 29 Kasım 1950, s.1
- TEPEDELENLİOĞLU, NİZAMETTİN NAZİF, "Siyasî Kader", *Son Telgraf*, Sayı:4902, 28 Temmuz 1950, s.1
- TURANİBAŞER, Celal, "Oğlum Kür-Şad", *Orkun*, Sayı:23, 9 Mart 1951, s.10
- TÜLBENTÇİ, Feridun Fazıl, "241 inci Alay, Hazırool", *Vatan*, Sayı:3316, 13 Ağustos 1950, s.2
- TÜLBENTÇİ, Feridun Fazıl, "Kore Harbi", *Vatan*, Sayı:3299, 27 Temmuz 1950, s.2
- TÜLBENTÇİ, Feridun Fazıl, "Kore Savaş Birliğini Uğurlarken", *Vatan*, Sayı:3364, 30 Eylül 1950, s.2
- TÜLBENTÇİ, Feridun Fazıl, "Kore Şehidi Sedat Bora'nın Ruhuna", *Vatan*, Sayı:3417, 22 Kasım 1950, s.2
- TÜLBENTÇİ, Feridun Fazıl, "Kore'de Mehmetçik Dövüşüyor", *Vatan*, Sayı:3407, 12 Kasım 1950, s.2
- TÜMTÜRK, İsmet, "Milliyetçiler Federasyonunun Tertiplendiği Mehmetçik Günü", *Orkun*, Sayı:12, 22 Aralık 1950, s.6
- UYAR, Turgut, "North Star Destanından", *Varlık*, Sayı:370, 1 Mayıs 1951, s.10
- UYGUNER, Muzaffer, "Hürriyet Uğrunda", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.4
- ÜLSEVER, A. Hayri, "Kara Bir Gün", *Orkun*, Sayı:20, 16 Şubat 1951, s.6
- ÜNALAN, Nadire, "Kore'ye Seslerimiz", *Orkun*, Sayı:10, 8 Aralık 1950, s.6
- YAZICI, Tahsin, "Mektup", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.10
- YÜCEBAŞ, Adnan, "Aradan", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.9
- "Askerî İmamlar ve Müftüler", *Sebillürreşad*, Cilt:4, Sayı:84, Temmuz 1950, s.144
- "Cıvıtmayalım", *Orkun*, Sayı:19, 9 Şubat 1951, s.8

"Dil Bayramı", *Varlık*, Sayı:364, 1 Kasım 1950, s.2

"Dövüşüyoruz Kore'de Devlerden Üstün", *Varlık*, Sayı:367, 1 Şubat 1951, s.6

"Enayilik", *Orkun*, Sayı:23, 9 Mart 1951, s.8

"Gerçek Barış", *Varlık*, Sayı:364, 1 Kasım 1950, s.2

"Kore Destanı", *Varlık*, Sayı:366, 1 Ocak 1951, s.2

"Kore Sayısı", *Kaynak*, Sayı:39, 1 Mart 1951, s.2

Kore'de Türk Muharebeleri, Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) Daire Başkanlığı Yayınları,
Ankara 2012